

**Luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä opettajan
ammattiin liittyvästä uutisoinnista**

Katriona Aakkula

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma

Monografiamuotoinen

Kevätlukukausi 2024

Opettajankoulutuslaitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Aakkula, Katriona. 2024. Luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä opettajan ammattiin liittyvästä uutisoinnista. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. 48 sivua

Tässä tutkimuksessa tarkastelen, millaisia käsityksiä luokanopettajaopiskelijoilla on opettajan ammattiin liittyvästä uutisoinnista ja miten opiskelijat käsittävät uutisoinnin vaikuttavaan omaan mielikuvaansa alasta. Tarkoituksena on tuoda ajankohtaisesta ilmiöstä uutta tietoa luokanopettajien kentälle. Tutkimus on tärkeä, koska ilmiö on yhteiskunnallisesti merkittävä. Kielteiset mediarepresentaatiot saattavat vaikuttaa negatiivisesti alan arvostukseen, alalle hakeutuvien määrään sekä alan veto- ja pitovoimaan. Lisäksi medially voi olla vaikutusvaltaa myös opiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittymiseen.

Tutkimusaineisto kerättiin verkkokyselylomakkeella, johon sain vastauksia 49 luokanopettajaopiskelijalta neljästä eri suomalaisesta yliopistosta. Aineisto analysoitiin fenomenografista tutkimusmetodia hyödyntäen. Tällä tavoin sain tutkittua opiskelijoiden käsityksiä mediaan liittyen vaikutusvallan, totuudenmukaisuuden, representaatioiden, alan arvostuksen ja oman ammatti-identiteetin muodostumisen näkökulmista.

Tulosten perusteella luokanopettajaopiskelijat kokivat uutisoinnin omasta alasta merkityksellisenä, mutta se voitiin nähdä eri tavoin kontekstista riippuen. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat käsittivät opettajan ammattiin liittyvän uutisoinnin kolmen eri kategorian kautta: huolestuttavana, kritisoitavana tai mahdollistavana. Suurin osa opiskelijoista ajatteli, että medially on negatiivinen vaikutus esimerkiksi alan vetovoimaan ja yleiseen arvostukseen ammattia kohtaan. Mahdollistavana opiskelijat kuitenkin kokivat uutisoinnin vaikutusvallan esimerkiksi alan ongelmien julkittuina. Tätä kautta ajateltiin, että alan haasteisiin vastattaisiin tehokkaammin. Lisäksi omaan ammatti-identiteettiin uutisoinnin ajateltiin vaikuttavan erityisen paljon silloin, kun omaa kokemusta alalta oli

vielä vähän. Johtopäätöksenä medialla vaikuttaisi olevan rooli luokanopettaja-opiskelijoiden käsitysten muodostumiselle ja tätä kautta vaikutusvaltaa myös heidän käsityksiinsä tulevasta työalasta.

Asiasanat: luokanopettajaopiskelija, uutisointi, media, opettaja, fenomenografia

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO	1
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	3
2.1 Uutismedian merkitys ihmisten käsityksiin ja mielipiteisiin	3
2.2 Opettajat ja koulu uutisoinnin kohteena	6
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	10
3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	10
3.2 Tutkimusmetodologia	10
3.3 Tutkimusaineiston kuvaus ja keruu.....	11
3.4 Tutkimukseen osallistujat	12
3.5 Aineiston analyysi	15
3.6 Eettiset ratkaisut.....	17
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	19
4.1 Mediauutisointi opettajan alasta huolestuttavaa	20
4.2 Mediauutisointi opettajan alasta kritisoitavaa	22
4.3 Mediauutisointi opettajan alasta mahdollistavaa	25
5 POHDINTA	28
5.1 Tulosten tarkastelu	28
5.1.1 Uutisoinnin vaikutus alan vetovoimaan ja arvostukseen	29
5.1.2 Luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä oman alan uutisoinnista.....	30
5.2 Tutkimuksen luotettavuus	34
5.3 Jatkotutkimukset.....	37

LÄHTEET	40
LIITTEET.....	46

1 JOHDANTO

Oppilaiden päihdekäyttö (Tuhkanen, 2023; Jansson 2020), vaativat vanhemmat (Kosonen, 2023; Kröger, 2023), koulukiusaaminen (Karo, 2023; Kauta & Järvinen, 2023; Hirvonen, 2023), kouluväkivalta (Raitio, 2024; Mäentausta & Uusi-Kraapo, 2023) ja opettajien kuormittuminen (Puurunen, 2023). Muun muassa tämän kaltaisia uutisaiheita Ylen uutishakukone tarjoaa hakusanalle ”opettaja”. Tulevana luokanopettajana seuraan aktiivisesti kouluun ja opettajiin liittyvää mediakeskustelua ja uutisointia. Olen havainnut, että suuri osa uutisista kuvaa yllä olevien uutisaiheiden tavoin opettajan ammatin haasteita, negatiivisia puolia tai opettajien epäonnistumisia. Negatiiviset mediakirjoitukset herättivät kiinnostukseni tutkia, miten luokanopettajaopiskelijat itse käsittävät uutisoinnin vaikuttavan käsityksiinsä tulevasta ammatistaan.

Opettajuuden yhteiskunnallisesti tärkeän luonteen vuoksi opettajan ammatti on ollut arvostetussa asemassa kautta Suomen historian. Opettajan ammatia kohtaan osoitettu arvostus on jopa suhteellisesti noussut viime vuosina verrattuna muihin ammatteihin (Lappalainen, 2018). Luokanopettaja tekee työtä lasten kanssa, jotka ovat tulevan yhteiskunnan potentiaalin keskiössä. ”Oikeanlaisen” opetuksen toteutuessa koulu voidaan nähdä monen yhteiskunnallisen ongelman vähentäjänä sekä globaalien suhteiden rakentajana (Jones, 2007). Korkeat oppimistulokset esimerkiksi ennustavat nopeampaa talouskasvua ja korkeisiin oppimistuloksiin ylletään parhaiten laadukkailla opettajilla (Hanushek, 2011).

Vaikka yhteiskunta osoittaa luottamusta opettajia kohtaan (Lapinoja, 2006), asettaa se myös paljon odotuksia työn tuloksista. Opettajien työ on entistä läpinäkyvämpää ja sen laatua arvioidaan entistä enemmän, minkä lisäksi opettajien koetaan olevan julkisesti vastuussa opiskelijoiden menestyksestä, hyvinvoinnista ja kansalaiskoulutuksesta (Day & Smethem, 2009). Paljon odotuksia ja kenties jopa ”tilivelvollisuutta” odotetaan opettajilta myös siksi, että vuodessa

yhden oppilaan koulukustannukset maksavat valtiolle noin 10 000e (Opetushallitus, 2022). Voikin siis olla, että työn julkisesta luonteesta ja suuresta yhteiskunnallisesta vastuusta johtuen opettajat löytävät itsensä säännöllisesti julkisen kiinnostuksen esimerkiksi uutisoinnin kohteina.

Medialla on vaikutusvaltaa käsitysten ja mielipiteiden muovaajana (McCombs & Valenzuela, 2020). Erityisesti opetusalaan liittyvä uutisointi on ollut viime vuosikymmeninä negatiivissävytteistä (Keogh & Garrick, 2011; Mabundan & McKayn, 2021; Mockler, 2018; Punakallio & Dervin, 2015). Kielteiset mediarepresentaatiot, eli median luomat negatiivissävytteiset kuvat asioista, saattavat puolestaan vaikuttaa koulutusalan veto- ja pitovoimaan sekä alalle hakeutumiseen (Khalaf Alghamdi, 2021). Esimerkiksi Australiassa tehdyssä tutkimuksessa negatiivinen ja harhaanjohtava uutisointi nimettiin yhdeksi yläasteen opettajien alanvaihtoon johtaneeksi syyksi (Fetherston & Lummis, 2012).

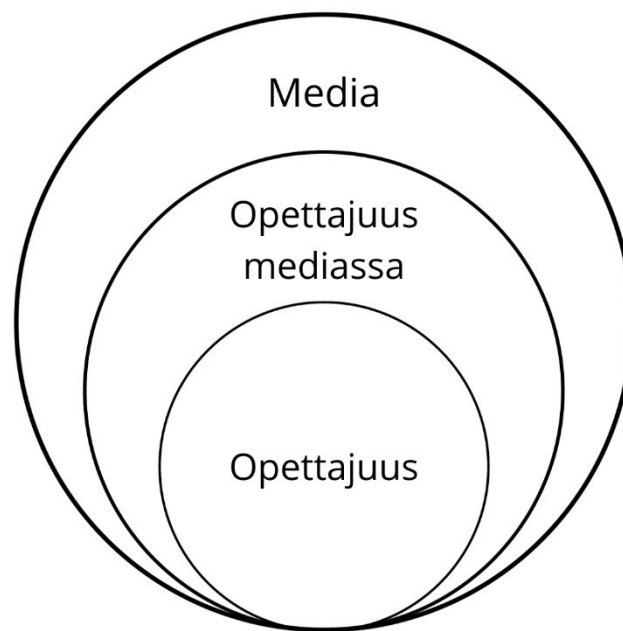
Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että opettajat eivät ole tyytyväisiä oman alansa kuvauksiin mediassa. Shinen (2017) tutkimuksessa jopa 60 % opettajista oli sitä mieltä, että uutisointi opettajista on harhaanjohtavaa ja vääristynyttä. Lisäksi on tutkittu opettajankoulutukseen hakevia lukiolaisia, joiden mielestä negatiivinen uutisointi opettajien heikentyneistä työoloista ja resurssipuutasta vaikuttavat negatiivisesti alan houkuttelevuuteen (Heikkinen ym, 2020). Opettajaopiskelijoiden näkemyksiä median luomiin käsityksiin liittyen on tutkittu ainoastaan varhaiskasvatuksen opiskelijoiden näkökulmasta (Ranta & Sintonen, 2023). Näitä tuloksia ei voida yleistää luokanopettajaopiskelijoita koskeviksi, koska mediakeskustelu näistä kentistä on erilaista. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen alalta uutiskeskusteluissa nousee esiin vuonna 2018 asetettu varhaiskasvatuslaki (Ranta & Sintonen, 2023). Tämä laki ei kosketa luokanopettajia eikä täten näy uutisoinnissa heidän alaltaan. Näin ollen on tärkeää tutkia erikseen sitä, millaisia käsityksiä luokanopettajilla on oman alan uutisoinnista.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Teoreettinen viitekehys rakentuu tässä tutkimuksessa kolmelle toisiinsa limittyvälle tasolle. Tarkastelen ensimmäisessä alaluvussa sitä, mitä uutiset ovat sekä laajemmin median voimaa ja vaikutusvaltaa ihmisten käsityksiin ja mielipiteisiin. Tämän jälkeen siirryn tarkastelemaan sitä, miten opettajuus esitetään nykypäivän mediassa ja millä tavoin opettajan ammatin yhteiskunnallinen luonne vaikuttaa opettajien saamaan mediahuomioon.

Kuvio 1

Teoreettisen viitekehksen rakenne

2.1 Uutismedian merkitys ihmisten käsityksiin ja mielipiteisiin

Mitä uutiset ovat. Uutisten (news) määrittäminen ei ole täysin yksiselitteistä, etenkin nykyaikana. Malikin ym. (2013) mukaan uutiset voidaan määritellä antropologisen, systemaattisen ja empiirisen näkemyksen kautta. Antropologinen

näkemyksensä määrittelee uutiset informaationa siitä, mitä tapahtuu välittömän kokemuksemme ulkopuolella. Tämä käsitys uutisista sisältää myös juorut ja kuulopuheet, joten se ymmärtää uutiset käsitteenä laajimmalla mahdollisella tavalla.

Systemaattinen näkemys (Malik ym., 2013) sen sijaan käsittää uutiset informaationa, joka tiedottaa ja antaa kansalaisille mahdollisuuden osallistua kansalaisyhteiskuntaan ja demokraattisiin prosesseihin. Uutiset, jotka yltyvät näihin kriteereihin seuraavat tiettyjä normeja ja vaikka saattavat olla erilaisia eri konteksteissa (sisältö, tuotanto-olosuhteet, formaatti), muodostavat meille systemaattisen käsityksen siitä, mitä uutisoinnin pitäisi olla (Malik ym., 2013). Tässä tutkimuksessa uutiset ymmärretään systemaattisen näkemyksen kautta. Tutkitaville jaetussa kyselyssä uutismediat oli rajattu valmiiksi tiettyjen kriteerien mukaan (liite 1).

Empiirinen käsitys (Malik ym., 2013) uutisista näkee uutiset sinä, mitä kukin uskoo niiden olevan. Osa yhdistää termin ”uutiset” journalismiin ja ammattitaitoon, kun taas toiset käsittävät uutiset ajankohtaisena tietona lähteestä riippumatta (Malik, ym. 2013). Esimerkiksi journalistilla saattaa olla hyvin erilainen käsitys siitä, mitä uutiset ovat verrattuna kuluttajiin (Armstrong ym, 2015).

Lisäksi teknologian kehittymisen myötä uutisointi on muuttunut esimerkiksi tuotantotapojen, jakelun ja mediankäyttötapojen suhteen ja uudet median muodot ovatkin tehneet uutisten määritelmästä häilyvämpää (Malik, 2013). Yhä useampi nuori käyttää esimerkiksi sosiaalista mediaa uutisten lukemisen alustana (Bergström & Belfrage, 2018) ja digitaalisen median kautta uutiset ovat myös paremmin saavutettavissa kuin koskaan aiemmin.

Uutismedian merkitys ihmisten käsityksiin. Uutismedialla on huomattava vaikutusvalta ihmisten käsityksiin ja mielipiteisiin yhteiskunnallisesti tärkeäksi koettavista aiheista (McCombs & Valenzuela, 2020). Myös suomalaiset tunnustavat tämän ilmiön ja kokevat median vallan lisääntyneen vuosikymmenten aikana (Karppinen ym. 2010). Suomessa uutisten vaikutusvaltaa saattaa korostaa se, että etenkin perinteiseen mediaan (sanomalehdet, tv-kanavat) luoteetaan ja sitä arvostetaan kaiken ikäisten keskuudessa (Matikainen, 2015).

Suomessakaan uutisten nauttima luottamus ei ole täysin yksiselitteistä. Mediamaiseman moninaistuminen ja erilaisten uutislähteiden yleistyminen on aiheuttanut polarisoitumista luottamuksessa journalismia kohtaan (Ojala & Matikainen, 2022). Esimerkiksi sosiaalisen median yleistyminen on aiheuttanut tarpeen kriittisen lukutaidon kehittämiseksi kaikissa ikäryhmissä. Feikkiuutiset ja epäluotettavat tietolähteet saattavat vaikuttaa ihmisten vääristyneiden käsitysten muodostumiseen (Abbasi & Huang, 2020). Media määrittelee sen, mitkä aiheet ovat julkisen huomion keskipisteenä ja millä tavoin asioita kansalle esitetään (McCombs & Valenzuela, 2020). Vaikka ammattimaisesti tuotetun uutismedian ajatellaan olevan neutraalia, ylittää uutiskynnyksen yleensä tavallisesta poikkeavat tapahtumat tai huomiota herättävät aiheet, joita kehystetään median haluamalla tavalla (Wiio, 2006). Tämä saattaa luoda yksipuolisen kuvan mediassa esitetyistä ilmiöistä.

Median luoma kuva tapahtumista, eli mediarepresentaatio, voi siis poiketa tapahtumien todellisesta kulusta. Erityisesti katastrofien tai onnettomuuksien tapahduttua media pyrkii käsittelemään aihetta siten, että se leviää mahdollisimman kattavasti (Boomgaarden & Vreese, 2007). Medialla on taito rajata ja kehystää ilmiötä haluamalla tavalla, jotta se kiinnittää mahdollisimman laajalti huomiota (Wiio, 2006). Erityisesti iltapäivälehdet käyttävät näitä keinoja päästäkseen kiinni kansalaisten mielipiteisiin ja näin ollen saavat todellista painoarvoaan enemmän vaikutusvaltaa (Wiio, 2006). Mediahuomiota saatuaan kansan käsitykset tiettyjä ilmiöitä kohtaan voivat olla pysyviä kauan uutisoinnin jälkeenkin (Boomgaarden & Vreese, 2007). Näin ollen median vaikutusvallan ja lukijoiden sille suoman luottamuksen kautta medialla on vaikutusta siihen, millaisia asioita kansa yhteiskunnastaan huomaa, millä tavoin ilmiöihin reagoidaan ja millaisia käsityksiä ihmiset luovat ympäristöstään.

Medianäyttämöllä käsitellään usein yhteiskunnan kannalta merkittäviä aiheita, jotka ovat keskeisiä niin yhteiskunnan kehittämisen kuin yksittäisen kansalaisen kannalta, koska tavoitteena on aiheuttaa julkista keskustelua uutisten pohjalta (Wiio, 2006). Uutismedian luomat käsitykset eri aloista voivat vaikuttaa

myös nuorten ammatinvalintaan (Saleem ym. 2014). Nuoret altistuvat jo varhaisesta iästä alkaen median kautta ammattitrendeille, globaaleille ongelmille, kulttuurin luomille odotuksille ja ammatin tuomalle sosiaaliselle asemalle (Kazi & Akhlaq, 2017). Esimerkiksi eräässä tutkimuksessa todettiin media-altistuksen luomilla käsityksillä olleen vaikutusta rikosoikeutta opiskelemaan hakevien keskuudessa erityisesti television luoman ammattikuvan kautta (Barthe ym. 2012).

Tilastoja uutismedian merkityksestä luokanopettajakoulutuksen hakemuksiin Suomessa ei ole. Tätä aihetta olisi kuitenkin haastavaa suoranaisesti tutkia. Hakijamäärät luokanopettajakoulutukseen laskivat huomattavasti vuosien 2013–2019 välisenä aikana, jonka syyksi spekulointiin osittain kielteistä mielikuvaa ammatista (Korpela, 2019). Valintakokeiden uudistamisen jälkeen vuosina 2020–2023 hakijamäärät luokanopettajakoulutukseen ovat kuitenkin jälleen nousseet ja pysyneet tasaisina (Turun Yliopisto; Helsingin Yliopisto; Valmennuskeskus, 2023). Alalle opiskelemaan hakeutuvat nuoret ovat kuitenkin todenneet, että erityisesti iltapäivälehtien luoma kuva opettajan ammatista vaikuttaa negatiivisesti käsityksiin alan houkuttelevuudesta (Heikkinen et al. 2020). Medialla on vaikutus identiteetin rakentumiselle (Gentz & Kramer, 2006), joten se saattaa täten vaikuttaa myös ammatillisen identiteetin kehittymiseen. Media voi esimerkiksi luoda käsityksen, että opetusala ei sovellu tietynlaisille persoonille.

2.2 Opettajat ja koulu uutisoinnin kohteena

Hyvän opettajan piirteet ja odotukset opettajien suoriutumisesta ovat muovautuneet kulloisenkin yhteiskunnallisen tilanteen ja sen tuomien arvojen ja normien mukaan (Day & Smethem, 2009). Hyvän opettajan piirteiksi on listattu esimerkiksi rehellisyys, rohkeus, huolehtiminen, oikeudenmukaisuus ja käytännöllinen viisaus (Socket, 1993, 62). Opettajien odotetaan myös pysyvän työn muuttuvassa luonteessa mukana, kun globalisaation tuomat muutokset luovat jatkuvasti uusia kehityskohteita opettajan työhön (Aldridge & Christensen, 2008). Lisäksi opettajan tulisi olla ammattitaitoinen asiantuntija, joka pyrkii jatkuvasti kehittämään itseään tiedonhankkijana, tiedonluoja ja tiedonvälittäjänä (Tynjälä,

2004). Opettajan ammattitaitoon koetaan sisältyvän myös eettiset periaatteet, jotka ohjaavat opettajaa työssään ja mahdollistavat yhteiskunnan antaman autonomian ja luottamuksen opettajia kohtaan (Lapinoja, 2006).

Opettajia käsittelevän uutisoinnin taustalla saattaa olla jokin edellä mainitun kaltainen yleistetty käsitys siitä, millaisia opettajien kuuluisi olla. ”Opettajastereotyyppioiksi” muodostuneet ajatukset hyvästä kasvatuksesta näkyvät myös siinä, millaiseksi opettajaksi pyritään. Opettajat ovat hyvin tietoisia ennakkoluuloista ja näkemyksistä, joita ihmisillä heistä on ja saattavat jopa mukauttaa identiteettiään siten, että sopivat tähän ”opettajamuottiin” (Weber & Mitchell, 1995).

Opettajia kohtaan luotujen yhteiskunnallisten odotusten ja vastuiden lisäksi myös jokaisella koulua käyneellä kansalaisella on oma kokemus koulusta ja tätä kautta myös mielipide siitä, millainen on hyvä opettaja. Kansalaisten henkilökohtaiset kokemukset kouluista ovat osasy siihen, miksi opettajista ja kouluista puhutaan niin paljon mediassa (Punakallio & Dervin, 2015; Cohen, 2010). Lisäksi suurella osalla uutisia lukevista on omia lapsia, joten kuluttajien kiinnostus kasvatusalaa kohtaan on jatkuvasti läsnä (Shine, 2017).

Myös journalistit tietävät, että uutisaiheet opettajista puhututtavat ja saavuttavat laajan lukijayleisön huomion. Median tarkoituksena on tavoittaa uutisoinnillaan mahdollisimman laaja yleisö ja tämä tapahtuu usein uutisoimalla tavallisesta poikkeavista tapahtumista. Opettajista uutisoidessaan media nostaa kenties alan haasteisiin ja ongelmiin liittyviä aiheita esille nimenomaan lukijan huomion herättämiseksi. Negatiivisen kehysten luotuaan, media kertaa samaa tulkintaa yhä uudelleen ja rakentaa uudet versiot olemassa olevien kehysten pohjalta (Wiio, 2006). Toisin sanoen negatiivisten representaatioiden päälle rakennetaan aina vain lisää kielteisiä kuvia alalta. Tämä johtaa siihen, että uutisointi vaikuttaa myös kansalaisten näkemyksiin alasta ja siellä tapahtuvista asioista. Opettajat huomaavat tekevänsä julkista työtä, joka on jatkuvan mediahuomion kohteena.

Punakallion & Dervinin (2015) tutkimuksen mukaan, perinteinen kuva suomalaisesta opettajasta roolimallina ja auktoriteettina on uutisissa kokenut huomattavan muutoksen vuosina 2000–2013. Siinä missä kansainvälisesti Suomen

koulutusjärjestelmää ihannoidaan ja nähdään ”koulutuksen paratiisina”, Suomessa uutiskynnyksen ylittävät lähinnä negatiiviset uutiset kouluihin liittyen. Uutisotsikoissa opettajia kuvaillaan auktoriteetin menettäneinä ja haavoittuvaisina sekä syyppinä oppilaiden laiskuuteen kouluissa (Punakallio & Dervin, 2015).

Kansainvälinen uutisointi opettajan ammatista ei poikkea Suomesta. Odotukset opettajia kohtaan ovat korkeat ja heidän odotetaan saavuttavan yhteiskunnallispoliittista vaikutusta kehittämällä oppilaiden ajattelua ja täten osallistumaan koko yhteiskunnan rakentamiseen (Alhamdan ym. 2014). Vaikka odotukset opettajia kohtaan ovat korkealla, kuvataan mediassa opettajia ja kouluja kielteiseen sävyyn (Shine, 2017; Mabundan & McKayn, 2021; Mockler, 2018; Keogh & Garrick, 2011). Opettajan nähdään median näkökulmasta olevan nykypäivänä jatkuvassa valtataistelussa oppilaiden ja huoltajien välillä ja omaavan hyvin vähän toimivaltaa, jolla näitä ongelmia ratkaista (Punakallio & Dervin, 2015).

Negatiivista huomiota saavat opettajien lisäksi myös itse koulut. Erityisesti koulujen turvallisuus puhututtaa mediassa ja negatiiviset uutiset ylittävät uutiskynnyksen myös tässä aiheessa. Mabundan & McKayn (2021) tutkimuksessa haettiin uutisoinnin kohteena olevan usein kouluissa tapahtuvaa päihteidenkäyttöä, kiusaamista, rasismia ja opettajien kohtaamaa väkivaltaa koskevat uutisjutut. Nämä uutiset luovat kuluttajille kuvaa kouluista vaarallisena ympäristönä lapsille ja haastavana työpaikkana opettajille. Myös Suomessa on viime vuosina lisääntynyt huomattava huoli kouluväkivallasta ja uutisissa käsitellään säännöllisesti tähän liittyviä tapauksia. Ylen nettiarkistosta oli löydettävissä 42 uutisartikkelia hakusanalla ”kouluväkivalta” vuodelta 2023 (Yle, 2023). Tämä saattaa johtaa esimerkiksi opettajien syyttämiseen sekä ammatin arvostuksen heikkeneemiseen yhteiskunnassa.

Positiiviset uutiset opettajista ja kouluista ovat harvassa. Usein ne kuitenkin korostavat opettajien voimaa ja sinnikkyyttä taistella ulkopuolisten paineiden ja odotusten kanssa (Shine & O’Donoghue, 2012). Uutiset korostavat opettajien työn rankkuutta ja vaativuutta, vaikka uutisen viesti pyrki olemaan positiivinen. Silloinkin, kun opettajat itse löytävät työstään mielekkyyttä, uutisoidaan

asiaa negatiivisessa valossa. Paljon huomiota sosiaalisessa mediassa herätti esimerkiksi keväällä 2023 julkaistu Ylen uutinen *”Tulevien opettajien päämäärät työleen ovat itsekeskeisiä – tästä syystä siitä voi olla huolissaan”*. Uutisessa arvosteltiin tulevien opettajien elämänpäämäärien olevan itsekeskeisiä, koska he tavoittelivat työnsä kautta mielekästä ja merkityksellistä elämää. Uutisen luoma käsitys siihen jätettyjen kommenttien perusteella oli, että opettajien tulisi ajatella ensisijaisesti työnsä yhteiskunnallista ja eettistä luonnetta ja vasta toisena onnellista elämää.

Opettajat itse ovat turhautuneita median luomaan kuvaan heidän ammatistaan ja käsityksiin, joita uutisointi kansalle opettajan ammatista luo (Shine, 2017). Kun uutisissa nostetaan ainoastaan ammatin negatiivisia puolia valoon, on kansan vastaanottama näkemys alasta hyvin yksipuolinen. Shinen tutkimuksen (2017) mukaan opettajien mielestä alaa ei kuvailla riittävän monipuolisesti tai oikeudenmukaisesti, usein jättäen huomiotta alan monimutkaisen luonteen. Medialla on tutkittu olevan vaikutusta myös kasvatusalalla toimivien käsityksiin omasta ammatistaan (Erss & Kalmus, 2018).

Koulutukseen liittyvässä uutisoinnissa toivottaisiin olevan osallisena enemmän opettajia, jotta nykypäivän koulumaailmasta muodostuisi todellisempi kuva uutisten lukijoille (Shine, 2018). Myös Mabunda & McKay (2012) ehdottivat, että opettajien tulisi pyrkiä aktiivisesti muokkaamaan heitä koskevaa mediakuva realistisemmaksi ja positiivisemmaksi. Näin opettajien oma ääni saataisiin osaksi alaa koskevaa uutisointia sen sijaan, että opettajien ammattidentiteetti rakentuisi mediadiskurssissa muiden näkökulmien kautta (Cohen, 2010). Epäselvää kuitenkin on, millä eri keinoin opettajat konkreettisesti pystyisivät vaikuttamaan valtamedian uutisointiin.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän laadullisen tutkimuksen tavoitteena on tarkastella opettajaopiskelijoiden käsityksiä omaan alaansa liittyvästä uutisoinnista ja tuottaa tietoa siitä, millä tavoin luokanopettajaopiskelijat käsittävät median vaikuttaneen omiin ajatuksiinsa alasta. Tutkimus tarjoaa aiempia tutkimuksia täydentävää tietoa, sillä vastaavanlaista tutkimusta luokanopettajaopiskelijoista ei ole Suomessa vielä tehty. Tutkimusta ohjasivat seuraavat tutkimuskysymykset:

Pääkysymys:

1. Millaisena luokanopettajan ammattiin liittyvä uutisointi näyttäytyy luokanopettajaopiskelijoiden näkökulmasta?

Alakysymykset:

2. Miten luokanopettajaopiskelijat näkevät uutisoinnin vaikuttavan opettajan alan vetovoimaan?
3. Miten luokanopettajaopiskelijat näkevät uutisoinnin vaikuttavan opettajan alan arvostukseen?

3.2 Tutkimusmetodologia

Metodologisilta lähtökohdiltaan tutkimus on fenomenografinen. Fenomenografia on tutkimussuuntaus, jonka juuret ovat opetuksen tutkimuksessa (Kettunen, 2021) ja jota on sovellettu hyvin paljon kasvatusalojen laadullisissa tutkimuksissa erityisesti Pohjoismaissa (Paloniemi & Huusko, 2016). Fenomenografian juuret voidaan paikantaa 1970-luvulle ja se yleistyi erityisesti 1990-luvulla (Kettunen, 2021; Paloniemi & Huusko, 2016). Fenomenografian keskeisimpänä ajatuksena

on, että ihmiset kokevat ja ymmärtävät ympärillään olevaa maailmaa ja sen ilmiöitä eri tavoin (Marton, 1988). Fenomenografisen tutkimuksen kohteena ei siis ole ilmiö itse vaan se, miten ihmiset ymmärtävät tämän saman ilmiön eri tavoilla.

Fenomenografiassa tutkitaan erityisesti ihmisten käsitysten variaatioita tietystä ilmiöstä (Marton, 1981). Käsitteellä tarkoitetaan suhdetta yksilön ja ympäristön välillä sekä ymmärrystä tietystä ilmiöstä ja käsitteellä on täten syvempi merkitys kuin esimerkiksi mielipiteellä (Huusko & Paloniemi, 2006). Tutkimuksen rajauksen kohteena eivät siis ole kohteen välittömät kokemukset (kuten fenomenologiassa), vaan tavoitteena on etsiä laadullisesti erilaisia tapoja ymmärtää ja käsittää arkipäiväisiäkin ilmiöitä. Fenomenografiassa ei tehdä eroa kokemuksen ja käsittämisen välillä (Marton, 1988). Siinä kuitenkin uskotaan olevan tietty määrä erilaisia tapoja käsittää sama ilmiö ja nämä käsitykset ovat loogisesti yhteydessä toisiinsa (Kettunen & Tynjälä, 2018).

Fenomenografiassa maailmaa tarkastellaan tutkittavien ilmaisujen kautta tehtyjen tulkintojen perusteella (Huusko & Paloniemi, 2006). Aineistoa käytetään näiden tulkintojen muodostamisessa ja aineisto kategorisoidaan havainnoimaan moninaisten käsitysten kirjoa (Marton, 1981). Toisin sanoen kaikki yksittäiset käsitykset ja näkemykset otetaan huomioon ja erityisesti niiden väliset ristiriidat ja erot kiinnostavat fenomenografisessa tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa pyritään kuvaamaan ilmiötä epäsuorasti sellaisena kuin tutkittavat opiskelijat kyseisen ilmiön käsittävät ja tutkimuksen tulokset kertovat käsitysten variaatioista, jotka ilmenevät kyseisessä tutkittavien joukossa.

3.3 Tutkimusaineiston kuvaus ja keruu

Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella 13.11.–30.11.2023 (liite 1). Lomake sisälsi vastaajien taustatietoja kartoittavia suljettuja monivalintakysymyksiä, kolme avointa kysymystä sekä vapaaehtoisen kommenttialueen. Avoimia kysymyksiä käytettiin, jotta vastaajilla oli mahdollisuus kertoa hyvin vapaasti käsityksistään eri aiheisiin liittyen. Lopussa oleva kommenttialue taas mahdollisti myös kysymysten ulkopuolisten, aiheeseen liittyvien pohdintojen

julkituomisen. Laadullinen kysely valittiin aineistonkeruumenetelmäksi koska haluttiin saavuttaa vastauksia useammasta yliopistosta. Vastajaääräksi tavoiteltiin 40–60 opiskelijaa, koska haluttiin kerätä mahdollisimman monta erilaista näkemystä samaan ilmiöön. Tutkimuksen fenomenografisen luonteen vuoksi oli tärkeää, että aineistosta tulisi mahdollisimman rikas ja monipuolinen

Kyselylomakkeen avoimet kysymykset aseteltiin siten, että vastauksista tuli ilmi mahdollisimman hyvin opiskelijoiden käsityksiä toivottuihin aiheisiin liittyen. Niissä kannustettiin kertomaan mahdollisimman kattavasti ajatuksista eivätkä ne mahdollistaneet kyllä-ei vastauksia. Tämä tehtiin siksi, että tutkimuksen aineisto analysoidaan fenomenografisella otteella, joka edellyttää tutkittavien käsitysten eroavaisuuksien ilmenemisen mahdollistamista. Kysymykset muotoiltiin niin, että niissä ei ollut oletuksia vastaajan mielipiteistä ja jokainen pystyi vastaamaan avoimesti omasta näkökulmastaan. Näin mahdollistettiin monipuolisesti erilaisten käsitysten ilmeneminen kyselylomakkeessa.

Kutsu osallistua tutkimukseen lähetettiin kaikille Suomen luokanopettajaopiskelijoiden ainejärjestöille. Kutsun hyväksyivät Jyväskylän, Tampereen, Lapin ja Turun yliopistot, mitkä jakoivat jäsenistölleen kyselylomakkeeni saatekirjeineen. Vastauksia kertyi 52, joista 49 hyväksyttiin tutkimukseen mukaan. Kaksi vastaajaa ei olleet lukeneet ja hyväksyneet tietosuojailmoitusta ja yksi vastaaja oli vastannut jokaiseen avoimeen kysymykseen vain viivalla. Vastaukset olivat täysin anonyymejä.

3.4 Tutkimukseen osallistujat

Taulukossa 1 on eriteltyä tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot. Huomattavaa on, että eniten edustettuna ovat Jyväskylän yliopiston opiskelijat sekä sellaiset opiskelijat, jotka ovat tehneet jo yli puolet opinnoistaan. Suurimmalla osalla vastaajista oli lisäksi enintään kuuden kuukauden työkokemus luokanopettajan alalta esimerkiksi sijaisuuksien kautta.

Koska tutkimuksessa keskityttiin opiskelijoiden käsityksiin uutisoinnista, oli tärkeää kartoittaa myös osallistujien mediakäyttötapoja. Taulukossa 1 on nähtävissä vastaajien alaan liittyvän uutisoinnin seuraamismäärät. Lisäksi kyselyssä selvitettiin vastaajien mediakäyttötapoja, jotka näkyvät taulukossa 2. Yleisimmät kanavat uutisoinnin seuraamiselle olivat sosiaalinen media, sanomalehdet sekä iltapäivälehdet (myös verkossa). Näistä erityisesti sosiaalista mediaa käytettiin päivittäin tai vähintään viikoittain. Vain kaksi vastaajaa ilmoitti käyttävänsä sosiaalista mediaa tätä harvemmin uutisoinnin seuraamiselle.

Taulukko 1

Vastaajien taustatiedot

Yliopisto	Vastaajat
Jyväskylän yliopisto	33
Lapin yliopisto	2
Tampereen yliopisto	4
Turun yliopisto	10
Opintojen valmiusaste	
0-25 % tehty	10
25-50 % tehty	7
50-75 % tehty	16
75-100 % tehty	16
Aiempi kokemus työstä	
Ei lainkaan kokemusta	5
Alle 1kk	11
Alle 6kk- 1 v	14
6kk- 1 v	9
1-2 v	6
Yli 2 v	4

Seuraa alaan liittyvää uutisointia

Ei koskaan	0
Harvoin	7
Välillä	29
Säännöllisesti	13

Taulukko 2*Vastaajien mediakäyttötavat*

Medialähde	Päivittäin	Viikoittain	Harvemmin	Ei kos- kaan
Sanomalehdet (myös verkossa)	8	22	18	1
Iltapäivälehdet (myös verkossa)	12	17	16	4
Aikakauslehdet	0	3	30	16
Yleisradion verkko- sivut	7	13	21	8
Televisio	9	9	27	4
Radio	3	13	18	15
Pikaviestisovelluk- set esim. WhatsApp	15	9	17	8
Sosiaalinen media	31	16	0	2
Podcastit	3	17	18	11
Kaupalliset video- palvelut	7	14	15	13
Keskustelufoorumit	0	6	19	24

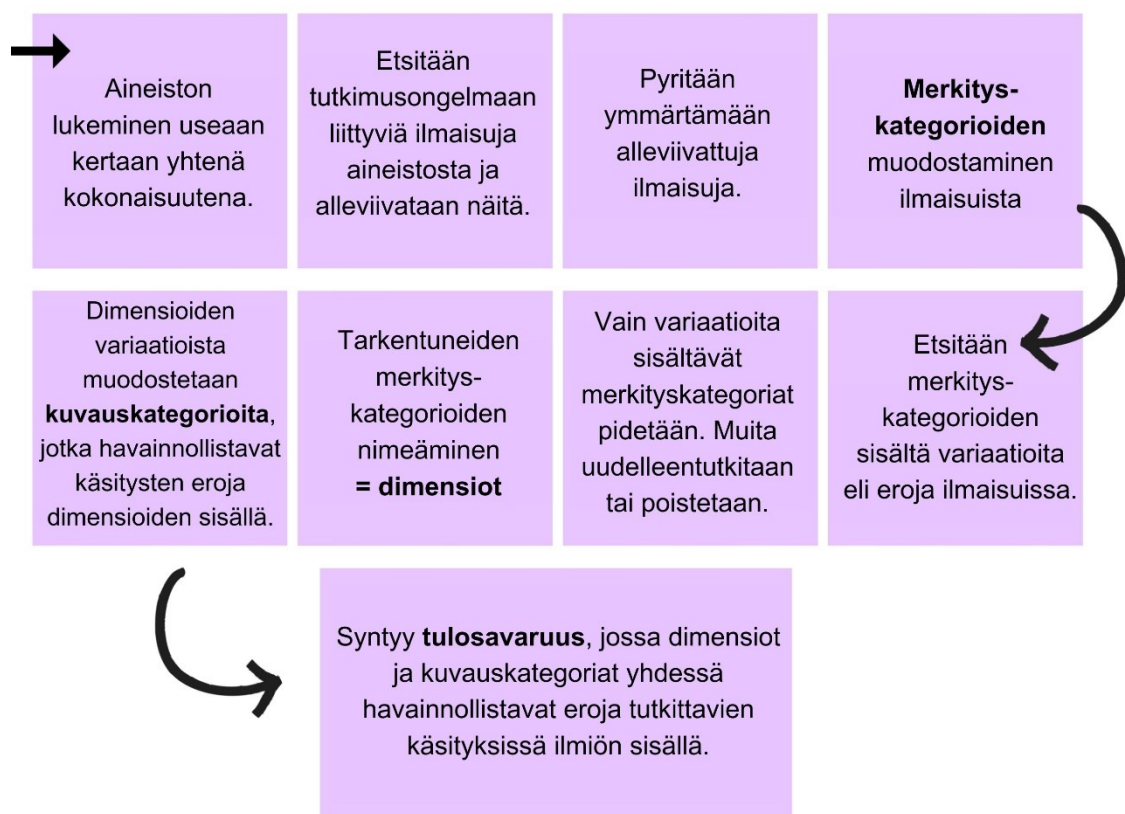
3.5 Aineiston analyysi

Tämä tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa käytetään aineistolähtöistä analyysitapaa, eli analyysin pääpaino on aineistossa. Aineistolähtöinen tutkimus eroaa teorialähtöisestä siten, että siinä ei testata teoriaa tai hypoteesia, vaan teoria rakennetaan aineisto lähtökohtana (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006).

Fenomenografiselle analyysille ei ole määritelty yhtä tiettyä menettelytapaa (Kettunen & Tynjälä, 2018). Analyysiin liittyy kuitenkin tietyt laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet, kuten aineiston jakaminen teemoihin. Tarkoituksena on edetä aineistosta ilmenevien yksityiskohtien kautta kohti tutkijan muodostamaa kokonaisuutta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006).

Kuvio 2

Analyysin vaiheet

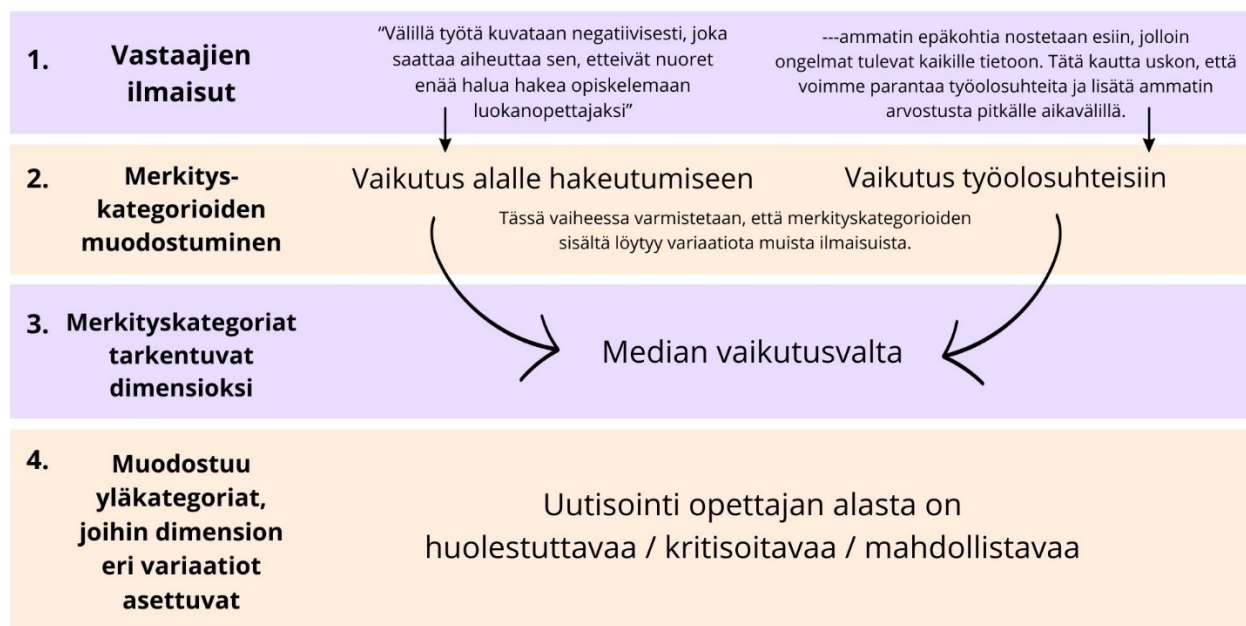

Tässä tutkimuksessa analyysi tehtiin vaiheittain (kuvio 2). Ensimmäisessä vaiheessa aineistoon tutustuttiin ja se luettiin tarkasti läpi useaan kertaan yhtenä kokonaisuutena. Toisessa vaiheessa aineistosta etsittiin tutkimuskysymysten kannalta relevantteja käsityksiä ja näistä luotiin merkityskategorioita eli ”teemoja”. Näitä merkityskategorioita sitten lajiteltiin, nimettiin ja muodostettiin dimensioiksi. Prosessin kolmannessa vaiheessa muodostettiin käsitysten erilaisuutta kuvaavia ylemmän tason kuvauskategorioita. Nämä yhdessä dimensioiden kanssa muodostavat tulosavaruuden. Kuviossa 3 kuvataan esimerkinomaisesti prosessia, jossa edetään ilmaisuihin merkityskategorioiden muodostamiseen ja niiden variaatioiden löytämisen kautta dimensioiden ja kuvauskategorioiden muodostumiseen.

Fenomenografisen analyysin tuloksena tulisi olla jäsentynyt kuvaus tutkittavien ilmiötä koskevien käsitysten eroista, joka on usein tiivistetty taulukkoon kategorioittain (Kettunen, 2021). Lopuksi muodostunut tulosavaruus on systemaattisesti muodostunut kokonaisuus, joissa erilaiset käsitykset opettajan alan uutisoinnista on esitetty kategorioissa suhteessa toisiinsa.

Kuvio 3

Kategorisointi prosessina

3.6 Eettiset ratkaisut

Eettiset ratkaisut on tärkeää ottaa huomioon koko tutkimusprosessin ajan (Fingerroos & Kokko, 2022). Tutkija on aina itse vastuussa oman tutkimuksensa eettisistä ja moraalisisista ratkaisuista (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019). Erityisesti ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa on tärkeää noudattaa hyvää tutkimuskäytäntöä, jotta tutkittavan ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan (Fingerroos & Kokko, 2022).

Tässä tutkimuksessa eettisiä ratkaisuja ohjasi jo alkuvaiheessa tutkimuksen yhteydessä tehty aineistonhallintasuunnitelma. Kyselylomaketta luodessa oli tärkeää ottaa huomioon vastaajien tietosuojaa ja mahdollistaa osallistuminen tutkimukseen täysin anonymisti. Vaikka lomakkeessa kerättiin myös taustatietoja tutkittavista, ei erityisiä henkilötietoja kerätty, eikä vastauksia voitu yhdistää tiettyyn henkilöön kysymysten perusteella. Vastaajille tehtiin myös selväksi, että kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja sen saattoi keskeyttää koska tahansa. Lomakkeeseen vastaaminen edellytti vastaajilta tietosuojailmoituksen lukemista etukäteen. Lomakkeessa kerrottiin tutkittavien oikeuksista ja aineiston käyttötarkoituksista.

Myös aineiston analyysivaiheessa ja raportoinnissa on tärkeää pohtia eettisiä ratkaisuja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2009). Fenomenografisessa tutkimuksessa keskitytään tutkittavien ilmaisemiin käsityksiin ilmiöstä ja erityisesti variaatioihin näissä käsityksissä. On tärkeää, että tutkija tunnistaa omat ennakkokäsityksensä tutkittavasta ilmiöstä ja pystyy sivuuttamaan nämä objektiivisten tutkimustulosten saavuttamiseksi (Huusko & Paloniemi, 2006). Olen itse luokanopettajaopiskelija ja seuran aktiivisesti uutisia opettajan alasta. Minulla on täten myös omat käsitykseni ilmiöstä, mitä tutkin. Pysin kuitenkin vastaanottamaan tutkimukseen tullutta aineistoa mahdollisimman neutraalisti ja objektiivisesti, antamatta omien käsitysten vaikuttaa tutkimukseen. Pidin huolen, että kaikkia eri käsitysten variaatioita tuotiin aineistosta esille ja monipuolisuus käsitysten variaatiosta oli selkeästi nähtävissä tutkimuksen tuloksissa. Tämän tutki-

muksen jokaisessa vaiheessa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä, jonka peruseriaatteina toimivat luotettavuus, rehellisyys, vastuunkanto ja arvostus (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023).

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia. Tulokset tuodaan esiin ensin tulosavaruuden kautta, jonka jälkeen tuloksiin syvennytään yksitellen kuvauskategoriointiin. Tuloksista käy ilmi kolme laadullisesti erilaista tapaa, jotka kuvaavat luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä oman alan uutisoinnista (kuvio 4). Opettajan alan mediauutisointi käsitettiin (1) huolestuttavana, (2) kritisoitavana ja (3) mahdollistavana. Näiden kategorioiden lisäksi muodostettiin viisi erilaista teemaa eli variaation dimensiota, joiden suhteen kategoriat erosivat toisistaan. Näitä dimensioita olivat mediauutisoinnin vaikutusvalta, mediarepresentaatiot alasta, alan arvostus mediassa, uutisoinnin merkitys omalle ammatti-identiteetille sekä uutisoinnin totuudenmukaisuus.

Kuvio 4

Tulosavaruus

Kuvauskategoriat: Uutisointi opettajan alasta on			
Variaation teemat (=Dimensiot)	1. Huolestuttavaa	2. Kritisoitavaa	3. Mahdollistavaa
Vaikutusvalta	Pelottavaa alalle hakeutuvia pois	Realistinen kuva työstä löytyy muualta	Alan haasteita voidaan korjata
Representaatiot alasta	Mahdoton ammatti	Tietämättömyyttä alasta	Palkitseva työ
Alan arvostus	Menetetty	Osittain ennallaan	Noussut entisestään
Ammatti-identiteetti	Ahdistus alavalinnasta	Oma kokemus tasapainottaa	Ylpeys omasta alasta
Totuudenmukaisuus	Vääristynyttä	Kärjistettyä	Totuudenmukaista

Kuvauskategoriat muodostuvat hierarkkisesti siten, että vasemmalta oikealle mentäessä kategorioiden sisällöt syventyvät ja sisältävät moniulotteisempia aja-

tuksia. Laajimpaan käsitykseen ”mahdollistavaa” sisältyy siis muidenkin kuvauskategorioiden käsitykset. Toisin sanoen mahdollistavana koettu käsitys opettajan alan uutisoinnista huomioi uutisoinnin negatiiviset puolet ja haasteet, mutta pystyy näkemään myös mitä mahdollisuuksia uutisointi voi alalle tuoda.

4.1 Mediauutisointi opettajista on huolestuttavaa

Ensimmäisessä kategoriassa uutisointi opettajan alasta koettiin hyvin huolestuttavana ja nähtiin lähtökohtaisesti negatiivisessa valossa. Luokanopettajaopiskelijat kokivat, että esimerkiksi median suuri **vaikutusvalta** yhdessä negatiivisen uutisoinnin kanssa pelottavat alalle hakeutuvia pois. Useassa vastauksessa nostettiin esille uutisoinnin vaikutukset alalle hakeutuvien määrään. Opiskelijat kokivat, että median vaikutus on suuri syy alalle hakeutuvien vähenemiseen, koska uutisoinnin uskottiin vaikuttavan kielteisesti alan vetovoimaan.

Välillä työtä kuvataan negatiivisesti, joka saattaa aiheuttaa sen, etteivät nuoret enää halua hakea opiskelemaan luokanopettajaksi. (33)

Opettajankoulutuksen hakijamäärät ovat laskussa. Uskon, että uutisointi on vaikuttanut alalle hakeutumiseen. (35)

Median luomat **representaatiot** eli kuva opettajan alasta koettiin myös useassa vastauksessa melko huolestuttavana ja lähes poikkeuksetta negatiivisena. Opiskelijat kokivat, että kaikki uutiset opettajista ovat kielteisiä ja opettajia syytetään usein kohtuuttoman paljon koulutussysteemin puutteista. Vastaajien mielestä mediassa kuvaillaan opettajia uupuneina ja työhönsä kyllästyneinä, joka johtaa siihen, että yleinen kuva ammatista on erittäin huono.

Opettajan ammatti kuvataan mediassa haastavana. Usein tuodaan kaikki epäkohdat esille. Opettajaa kuvataan syylliseksi jokaiseen tilanteeseen, esimerkiksi jos oppilas käyttäytyy huonosti, se on opettajan vika jne. (20)

Viime aikoina opettajan ammatin kuvaukset ovat vaikuttaneet melko toivottomilta. Mediasta saa kuvan, että opettajat ovat uupuneita ja yhä suurempi osa heistä miettii alan vaihtoa. Opettajat joutuvat työskentelemään jatkuvan paineen alla ja ylitöiltä ei voi välttyä. (42)

Alan arvostuksen koettiin laskeneen uutisoinnin takia. Negatiivinen uutisointi yhdistettiin siihen, että opettajia ei enää arvosteta yhteiskunnassa. Opiskelijat toisin sanoen käsittivät, että negatiivisen uutisoinnin vuoksi opettajista on muodostunut negatiivinen kuva ja tätä kautta arvostus alaa kohtaan on laskenut. Osa jopa koki, että arvostus opettajia kohtaan on jäänyt historiaan. Vastaajien mukaan uutisissa syyllistetään opettajia monista koulun ongelmista ja näin ollen myös esimerkiksi huoltajien arvostus opettajia kohtaan on laskenut. Useassa vastauksessa toivottiin enemmän uutisia, jossa nostettaisiin esiin alan arvostusta ja näin konkreettisesti osoitettaisiin sitä. Opiskelijat toivoivat, että uutisissa puhutaisiin opettajista arvostavampaan sävyyn, jotta arvostus alaa kohtaan nousisi.

Mielestäni opettajan ammattia kuvataan mediassa kuin eläisimme arvostuksen jälkeistä aikaa. Opettajan ammatin arvostus nähdään itsestäänselvyytenä ja sen takia sitä ei tuoda enää esille. (2)

Negatiivisista uutisista tulee ajatus, että opettajan työtä arvostetaan yhä vähemmän. (17)

Uutisoinnin koettiin vaikuttavan huolestuttavasti myös vastaajien omaan **ammatti-identiteettiin**. Uutisoinnin nähtiin luovan niin negatiivisia kuvia opettajan työstä, että moni luokanopettajaopiskelija koki ahdistusta, pelkoa ja huolta tulevasta ammatistaan. Osa kertoi harkitsevansa alanvaihtoa jo ennen valmistumista. Moni tunsu epävarmuutta omasta ammatinvalinnastaan mediassa julkaistujen uutisten vuoksi. Uutisoinnin vaikutus omaan ammatti-identiteettiin käsitettiin siten, että negatiiviset uutiset vähentävät uskoa omaan riittävyYTEEN alalla ja ajateltiin sen vuoksi työuupumuksen olevan vääjäämätöntä.

Olo on hieman huolestunut valmistua ammattiin, josta jatkuvasti kuulee niin paljon huonoa ja josta niin moni päätyy vaihtamaan alaa. (6)

Kyllähän tämä uutisten tulva ja varsinkin negatiivisessa valossa, huolettaa oman tulevaisuuden kannalta. Ne luovat kenties paineita ja pientä stressiä siitä, miten tulee pärjäämään. (28)

Vastaajilta kysyttiin kyselylomakkeessa sitä, esitetäänkö opettajan ammatti heidän mielestään uutisissa **totuudenmukaisena**. Tässä yhteydessä kuvauskategoriasta huolestuttavaksi määriteltiin dimensio ”vääristynyt”. Osa vastaajista koki, että uutiset opettajan työstä eivät anna siitä totuudenmukaista kuvaa. Lähtökohtaisesti vääristyneeksi uutisointi nähtiin siksi, että suurin osa opettajan työn sisällöstä jätetään uutisista kokonaan pois. Uutisten ei koettu välittävän realistista kuvaa opettajan työstä, vaan sen sijaan pyrkivän saavuttamaan mahdollisimman paljon näkyvyyttä vääristyneillä otsikoilla. Vastaajat eivät kokeneet uutisten antavan kokonaisvaltaisesti totuudenmukaista kuvaa ammatista ja näin ollen kokivat ne valheellisina ja epätotuudenmukaisina.

Negatiivisia asioita korostetaan liian paljon. Totuudenmukaista kuvaa ei synny. Myös yleinen asenne opettajan ammattia kohtaan mediassa ei ole realistinen. (20)

Ei todellakaan [ole totuudenmukaista]. Ammattia myös vähätellään paljon ja siihen liittyy paljon stigmaa. (31)

4.2 Mediauutisointi opettajista on kritisoitavaa

Toisessa kuvauskategoriassa uutisointi opettajan alasta koettiin kritisoitavana ja pohdituttavana. Tässä kategoriassa opiskelijoilla oli monipuolisia ajatuksia uutisten suhteen, ja he avasivat komplekseja pohdintojaan eri dimensioista. Median **vaikutusvaltainen** rooli huomioitiin ja tiedostettiin. Opiskelijat kuitenkin uskoivat, että alalle hakeutuvat hankkisivat tietoa ammatista myös muualta kuin vain

uutisista. Opiskelijat eivät olleet huolissaan uutisoinnin vaikutuksesta alalle ha-
keutuvien määrään, vaan olivat luottavaisia, ettei media yksin vie nuorilta halua
alkaa opettajiksi.

Kuitenkin uskon, että mikäli joku haluaa realistisen kuvan, hän myös etsii toisen
näkökulman tietoa uutismediasta. (43)

Uutismedian koettiin luovan polarisoitunutta **representaatiota** opettajan alasta.
Vastaajat kokivat, että joko opettajan työtä kuvaillaan rankkana ja haastavana ja
opettajia ammattitaidottomina suoriutumaan tästä työstä tai sitten hyvin help-
pona ja sellaisena, josta kuka tahansa voisi selvitä. Molemmissa näkemyksissä
opettajat kuvattiin opiskelijoiden mielestä epäpätevinä. Osa näki uutisoinnin
luovan ajoittain myös hyvää kuvaa alasta, jossa opettajia kehuaan ja nähdään
alansa ammattilaisina, jotka välittävät työstään. Samat vastaajat kuitenkin huo-
mauttivat myös negatiivisen mediarepresentaation luomista uutisista, joissa ker-
rotaan kaikkien opettajien olevan burnoutissa ja alanvaihto mielessä. Näin ollen
ajatuksia representaatioista olivat joidenkin vastaajien kesken monipuolisia ja
kahta erilaista uutisointitapaa kuvailevia. Opiskelijat kokivat kuitenkin, että suu-
rin osa ihmisistä ei ymmärrä mitä kaikkea opettajan työhön käytännössä kuuluu
ja mediarepresentaatiot alasta ovat turhan suppeita. Heidän mielestään opettajan
alasta saattoi saada erilaisen kuvan riippuen siitä, minkä uutisen opettajista sat-
tuu lukemaan.

Tällä hetkellä jakauma on hyvin polarisoitunutta. Joko opettajat ovat täysin
ammattikelvottomia toimimaan virassaan, valittavat kaikesta, painostavat kotia ja
huoltajia tai avautuvat lehdissä kasvaneesta työtaakastaan, tai eivät tee koskaan
mitään väärin, ovat alansa rautaisia ammattilaisia, ovat huolissaan ja tietävät
kaikesta kaiken. (7)

Mielestäni opettajan työtä kuvaillaan uutisissa kahdella eri tavalla. Toinen tapa
on positiivinen, se korostaa opettajan työn merkitystä ja haastateltavat ovat hyvin
motivoituneita opettajia. Kuitenkin toinen tapa mielestäni on yleisempi ja se

kuvaa opettajan työtä haastavana ja hyvin kuormittavana. (9)

Opiskelijat kokivat **alan arvostuksen** mediassa olevan kontekstisidonnaista. Arvioitiin, että arvostus opettajia kohtaan on uutisoinnin vuoksi korkealla. Uutisten luoma kuva opettajien haastavasta työstä ja rankasta arjesta ajateltiin vaikuttavan positiivisesti ihmisten yleiseen arvostukseen opettajia kohtaan. Sen sijaan konkreettiset teot, joilla arvostusta osoitetaan, koettiin liian vähäisiksi. Opiskelijoiden mielestä esimerkiksi palkka-asioista pitäisi keskustella enemmän myös uutisissa, jotta opettajat saisivat arvostusta osoittavan määrän palkkaa. Esille nostettiin myös opettajan työn arvostamisen vaihtelevuus riippuen siitä, syytetäänkö mediassa opettajia koulutusjärjestelmän epäkohdista vai ei.

Arvostus ammattia kohtaan vaihtelee mediassa. Suomen koulutusjärjestelmässä tiedostetaan olevan epäkohtia, mutta se vaihtelee, syytetäänkö näistä epäkohdista opettajia vai jotain muuta. (23)

Opettajan työtä kuvaillaan kuormittavana ja haastavana mutta silti mielestäni arvostettuna, vaikka uutiset esimerkiksi palkoista eivät tätä arvostusta varsinaisesti lisää. (24)

Osa opiskelijoista suhtautui uutisointiin siten, ettei se heidän mukaansa liian vahvasti vaikuta omaan **ammatti-identiteetin** kehittymiseen. He kokivat uutisten kärjistävän asioita ja kertoivat osaavansa suhtautua uutisiin kriittisesti. Moni opiskelijoista, jotka eivät olleet kokeneet uutisoinnin takia negatiivisia vaikutteita omalle ammatti-identiteetilleen olivat jo tehneet useampia sijaisuuksia alalla. Näin ollen he olivat keränneet jo omakohtaista kokemusta opettajan työstä ja osasivat suhteuttaa uutisointia siihen.

Uutisointi on erittäin kärjistävää ja sen vuoksi suhtaudun siihen tietyllä kriittisyydellä. Olen tehnyt sijaisuuksia kolme vuotta ja nähnyt paljon erilaisia kouluja. (5)

Onneks tietää ite paremmin, vaikka niissä median jutuissa on välillä kyllä myös perää! (36)

Totuudenmukaisuus opettajien alan uutisoinnista koettiin osittain totena, mutta kritisoitavana. Opiskelijat tiedostivat negatiivisten uutisten dominoivan aseman, mutta kokivat kuitenkin uutisissa nousevien haastavien teemojen olevan totuudenmukainen osa alaa. Työn antoisuus ja palkitsevat puolet saivat vastaajien mielestä näkyä enemmän mediassa, jotta uutisointi olisi neutraalimpaa ja puolueettomampaa. Monessa vastauksessa puhuttiin uutismedian kärjistävästä ja värittävästä kynästä, jolla uutiset liioittelevat, kun puhutaan opettajan alasta ja tästä syystä uutisten totuudenmukaisuutta pitäisi harkita kriittisesti. Vastaajat osoittivat tässä kategoriassa syvällisempää ajattelua uutisoinnin totuudenmukaisuutta kohtaan. Siinä missä kategoriassa ”vääristynyt” uutisointi nähtiin epätotuudenmukaisena ja valheellisena, tässä kategoriassa vastauksissa pohdittiin uutisoinnin olevan osittain totta, mutta kriittisesti tarkasteltavana.

Vaihtelevasti. Varmasti asiat pitävät paikkansa, mutta eri asia missä mittakaavassa ne kuvaavat koko alaa. (25)

Mielestäni ei aina. Saattaa helposti saada kuvan, että opettajan ammatti olisi jotenkin tosi helppoa tai sitten päin vastoin aivan mahdotonta. Toivoisin, että mediassa puhuttaisiin rehellisesti opettajan ammattiin liittyvistä kysymyksistä. (41)

4.3 Mediauutisointi opettajista on mahdollistavaa

Kolmannessa kategoriassa uutisointi koettiin jollain tavalla mahdollistajana opettajan alalla. Nämä vastaukset osoittivat hyvin pohdiskelevaa ja monipuolista näkemystä uutisoinnista. Siinä missä moni vastaaja aiemmissa kategorioissa keskittyi median negatiivisiin vaikutuksiin, löydettiin tässä kategoriassa myös positiivisia vaikutuksia. Median **vaikutusvaltaa** pohtiessaan useat näkivät uutisoinnin esimerkiksi mahdollistavan epäkohtiin puuttumisen alalla. Työolosuhteita ja

alan arvostusta voitaisiin vastaajien mielestä nostaa uutisoinnin ansiosta. Yksi vastaajista nosti esille myös opettajien vertaistuen löytämisen, koska uutisointi saa heidät huomaamaan, etteivät kamppaile ongelmiensa kanssa yksin.

on myös hyvä uutisoida opettajan ammatin haasteista, koska silloin ongelmat näkyvät koko kansalle ja niistä puhutaan enemmän. Näin ollen haasteille voidaan ehkä tehdä jotain asioiden parantamiseksi. (17)

On ihan älyttömän tärkeää uutisoida näistä epäkohdista, koska paras tapa saada niitä oiettua on tuoda niitä yleiseen tietoisuuteen. Uutisointi auttaa myös muita opettajia huomaamaan, että he eivät suinkaan ole yksin jonkun ongelman kanssa, vaan muilla on vastaavia kokemuksia, ja tämä mahdollistaa vertaistuen hakemisen ja yhdessä ratkaisujen kehittämisen. (45)

Muutama vastaajista koki median luoman **representaation** opettajan alasta olevan myötätunteva ja opettajia ”supersankareina” pitävinä, koska he jaksavat tehdä työnsä hyvin haasteista huolimatta. Vaikka näissäkin vastauksissa huomioitiin mediarepresentaation moniulotteisuus, usea nosti positiivisia puolia median luomasta opettajakuvasta ja koki sen mahdollisuutena tuottaa positiivisempaakin kuvaa työstä, esimerkiksi henkisesti palkitsevana alana. Esille nostettiin esimerkiksi korona-aika, jolloin opettajien työ nähtiin hyvin tärkeänä ja heitä kiitettiin kovasta työskentelystään. Tässä kategoriassa on kuitenkin huomioitava, että positiivisten nostojen ja mahdollisuuksien lisäksi opiskelijat kuvailivat vastauksissaan myös negatiivista representaatiota, jota opettajat saattavat kokea alastaan.

Opettajan työ koetaan kutsumusammattina ja tärkeänä sekä henkisesti palkitsevana ammattina. (17)

Esimerkiksi silloin kun opettajista puhutaan arvostavasti uutisissa ja heidän työnsä merkityksellisyyttä korostetaan, tämä lämmittää erityisesti omaa sydäntä! (41)

Arvostus opettajia kohtaan nähtiin jopa kasvaneen uutisoinnin vuoksi. Vastaajat kokivat, että uutiset opettajien raskaasta työstä ja resurssipulasta voivat nostaa ihmisten ymmärrystä ja arvostusta opettajan alasta entisestään. Yksi vastaajista näki, että myös kansalaiset ovat opettajien puolella ja arvostavat näiden työtä uutisten kommenttiosioiden perusteella.

Opettajien arvostus on taas kenties noussut, koska uutisointi luo kuvaa raskaasta työstä. (40)

Opettajia arvostetaan ja kommentteissa kansa on kyllä opettajien puolella. (27)

Ammatti-identiteettiin uutisoinnilla nähtiin olevan myös mahdollistavia, kehittäviä ja positiivisia vaikutuksia, pelkkien negatiivisten tuntemusten sijaan. Muutama vastaaja kuvaili tuntevansa ylpeyttä alansa kohtaan positiivisten uutisointien kautta. Monia ärsytti, että uutisointi saattaa aiheuttaa pelkoa tulevissa opettajissa, koska omat kokemukset työstä ja alalta olivat hyvin erilaisia kuin negatiivisissa uutisissa annetaan ymmärtää. Uutisten uskottiin kuitenkin mahdollistavan myös positiivisia ajatuksia ja yhdistävän alan opiskelijoita, vaikka osa teemoista ovatkin alan haasteisiin keskittyviä.

Positiiviset uutiset ovat herättäneet ylpeyttä omasta tulevasta ammatista. (29)

Onneksi kuitenkin opettajat ja opettajaksi opiskelevat pitävät yhtä ja oma mielikuva työyhteisöistä on positiivinen, vaikka uutisointi on mitä on. (37)

Osa kyselyn vastaajista oli sitä mieltä, että uutiset luovat **totuudenmukaisen** ja kattavan kuvan alasta ja sen haasteista. He näkivät tämän olevan mahdollisuus tuleville alan työntekijöille varautua alan mahdollisiin ja todellisiin haasteisiin. Vaikka vastaajat näkivätkin uutisten keskittyvän usein alan negatiivisiin puoliin,

koettiin tämä tärkeänä asiana siksi, etteivät alan puutteet ja haasteet tule yllätyksenä työhön ryhtyvälle. Yksi vastaajista kuitenkin nosti esiin kriittisyyden eri media-alustoja kohtaan. Hän koki, että totuudenmukaisen käsityksen saaminen alasta riippuu siitä, mistä uutista lukee. Uutiset nähtiin totuudenmukaisena silloin, kun esimerkiksi haastateltavana oli opettaja, joka vahvisti näkemyksiä alalta.

Mielestäni on hyvä saada realistinen kuva siitä, millaista opettajan työ on. (8)

Toisaalta on ihan hyvä, että ne ruusunpunaiset lasit tippuvat silmiltä jo ennen alalle hakeutumista. (46)

On tiettyjen medioiden artikkeleja mitä en viitsi edes avata, kun tiedän ettei juttu ole yhtään sen parempi kuin mitä "klikkiotsikko" jo kertoo. Ja en siis tässä tarkoita mitään seiskoja tai vastaavia vaan ihan "virallisten" lehtien tyyppisiä, kuten Ilkka tai Turun Sanomat. (46)

5 POHDINTA

5.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella, millaisia käsityksiä luokanopettajaopiskelijoilla on opettajan ammattiin liittyvästä uutisoinnista. Lisäksi halusin tarkastella, miten opiskelijoiden käsitysten mukaan uutisointi saattaa vaikuttaa alan vetovoimaan ja arvostukseen. Tuloksia tarkastellaan vertaillen niitä aiempiin tutkimustuloksiin sekä teoriataustaan. Tarkoituksena on luoda dialogia tämän tutkimuksen tulosten sekä aiemman kirjallisuuden välille, lisäten kokonaisvaltaista ymmärrystä tutkittavasta aiheesta. Tarkastelen tuloksia ensin tutkimuksen alakysymysten kautta samassa luvussa, jonka jälkeen tarkastelen tuloksia vielä tutkimuksen pääkysymyksen kautta kokonaisvaltaisesti.

5.1.1 Käsitykset uutisoinnin vaikutuksesta alan vetovoimaan ja arvostukseen

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että luokanopettajaopiskelijoiden käsitykset uutisoinnin vaikutuksesta oman alan vetovoimaan ja arvostukseen ovat erilaisia. Yläkategorioiden kautta löytyi kolme erilaista tapaa käsittää samaa ilmiötä; huolestuttava, kritisoitava ja mahdollistava.

Kategorioissa huolestuttava ja kritisoitava opiskelijat ajattelivat uutisoinnin vaikuttavan lähtökohtaisesti negatiivisesti oman alan vetovoimaan ja arvostukseen. He ilmaisivat huolta siitä, kuinka yksipuolisesti uutismediassa kuvataan opettajan alaa ja kuinka usein keskitytään sen haasteisiin ja ongelmiin. Tämän ajateltiin vaikuttavan siihen, kuinka vetovoimaisena alaa pidetään ja negatiivisten mediarepresentaatioiden ajateltiin pelottavan mahdollisia alalle hakeutuvia pois. Tätä vahvistaa Heikkisen ym. (2020) toteuttama raportti, jossa tutkittiin lukiolaisten ajatuksia opettajakoulutuksen vetovoimasta. Heikkisen ym. (2020) tutkimuksessa selvisi, että lukiolaisten näkökulmasta opettajan alan veto-voimaa heikentää kielteinen uutisointi, joka tuottaa negatiivisia mielikuvia opettajien työoloista. Rannan & Sintosen (2023) artikkelissa selvisi, että myös varhaiskasvatuksen opiskelijat kokevat mediallyn olevan vaikutusvaltaa alansa vetovoimaan ja arvostukseen ja tätä kautta alalle hakeutuvien määrään. Vaikka tässä tutkimuksessa ala on eri, kokivat luokanopettajaopiskelijat silti samankaltaisia käsityksiä median vaikutusvallasta alan vetovoimaan ja arvostukseen. Heillä heräsi huoli siitä, kuinka negatiivinen uutisointi alasta saattaa johtaa yhteiskunnalliseen ongelmaan, jossa opettajiksi haluavia ei enää ole riittävästi opetuksen laadun takaamiseksi.

Tuloksissa monet opiskelijat olivat huolissaan ja ärsyyntyneitä siitä, kuinka arvostus opettajia kohtaan on heidän mielestään laskenut. Opiskelijat kokivat, että alan arvostus nähdään liian itsestäänselvyytenä, eikä sitä enää korosteta riittävästi mediassa. Heidän mielestään arvostuksen pitäisi näkyä myös konkreettisina tekoina, esimerkiksi palkka-asioissa ja resurssien lisäämisessä. Huonoa tai jopa menetettyä arvostusta koettiin tulevan sekä medialta että huoltajilta esimer-

kiksi kommenttien kautta. Erityisesti silloin, kun uutisissa syytettiin opettajia erilaisista ongelmista, koettiin, ettei se lisää alaa kohtaan sen ansaitsemaa arvostusta. Heikkisen ym. (2020) tutkimukseen osallistuneista lukiolaisista 39 % koki opettajankoulutuksen yleisen arvostuksen laskeneen. Alan arvostuksen laskeminen vaikuttaa todennäköisesti suoraan myös alan vetovoimaisuuteen kielteisesti.

Mielenkiintoisena erona kahteen ensimmäiseen kategoriaan tutkimuksen tuloksista nousee esille kategoria ”mahdollistava”, jossa opiskelijoiden ajatukset olivat syvempiä ja pohdiskelevampia ilmiöön liittyen kuin kategorioissa ”huolestuttava” ja ”kritisoitava”. Esimerkiksi alan arvostusta pohtiessaan opiskelijat kokivat sen jopa nousseen uutisoinnin ansiosta. Uutiset opettajien raskaasta työarjesta ja koulujen resurssipulasta ajateltiin kasvattavan ihmisten ymmärrystä ja tätä kautta myös arvostusta alaa kohtaan. Opiskelijat kokivat myös, että uutisten kommenttiosioissa kansalaiset osoittivat tukea ja arvostusta opettajia kohtaan. Osa ajatteli, että alalle saatettaisiin jopa hakeutua nimenomaan arvostetun ammatin statuksesta johtuen. Rannan & Sintosen (2023) artikkelissa myös osa varhaiskasvatuksen opiskelijoista koki, että haastavan alan arvostus oli noussut uutisten ansiosta. Opiskelijat ajattelivat, että arvostuksen ansiosta opettajat saattaisivat saada yhteiskunnalta enemmän tukea työhönsä, koska opettajan työn tärkeys tiedostetaan ja panostus omaan työhön nähdään.

Tulokset osoittivat, että luokanopettajaopiskelijat käsittävät median vaikutuksen alan vetovoimaan ja arvostukseen eri tavoin. Suurin osa koki median vaikutusvallalla olevan negatiivisia vaikutuksia opettajan alan vetovoimaan ja arvostukseen. Tämän ajateltiin johtuvan siitä, että media kuvailee opettajan alaa usein hyvin negatiivisessa valossa. Sen sijaan muutama näki median myös mahdollistavana tekijänä esimerkiksi arvostuksen kasvattajana ja tätä kautta vetovoimaisuuden ja yhteiskunnallisen tuen lisääjänä.

5.1.2 Luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä oman alan uutisoinnista

Tutkimuksen pääkysymys oli laaja ja kattoi monenlaisia ajatuksia suuresta ilmiöstä. Alan vetovoiman ja arvostuksen lisäksi opiskelijat nostivat esille käsityksi-

ään median vaikutusvaltaan, representaatioihin ja luotettavuuteen liittyen. Lisäksi omaksi dimensiokseen nousivat myös käsitykset median vaikutuksesta omaan ammatti-identiteettiin. Kaikkia näitä dimensioita voitiin tarkastella kolmen yläkategorian kautta, jotka jakoivat käsityksiä erilaisiin ajattelutapoihin. Ensimmäisessä kahdessa kategoriassa (huolestuttava, kritisoitava) opiskelijoiden ajatukset olivat hyvin kielteisiä ja tunnepitoisia. Sen sijaan kolmannessa kategoriassa (mahdollistava) opiskelijat löysivät myös myönteisiä puolia oman alansa uutisoinnista ja ajattelivat sen mahdollistavan esimerkiksi positiivista muutosta alalla.

Mediarepresentaatiot. Opiskelijat olivat lähes yhtä mieltä siitä, että mediaan toivottaisiin enemmän positiivista uutisointia opettajan alasta. Toivottiin, että uutisoitaisiin myös työn henkisestä palkitsevuudesta ja suuresta yhteiskunnallisesta merkityksestä. Tämänhetkiset mediarepresentaatiot koettiin lähtökohteisesti liian negatiivisina ja epäreiluinä, eikä kovin kokonaisvaltaisena kuvana alasta. Opiskelijat kokivat, että opettajia syytetään monesta koulutuksen epäkohdasta ja työn kuormittavuutta korostetaan liikaa. Yhteneväisiä tuloksia oli Shinen (2017) tutkimuksessa, jossa australialaiset opettajat kokivat, että opettajan alan uutisoinnista puuttuu tasapaino ja mediassa keskitytään liikaa uutisoimaan vain negatiivisista asioista. Myös Sintosen & Rannan (2023) artikkelissa varhaiskasvatuksen opiskelijat kokivat uutisoinnin omasta alastaan painottuvan alan ongelmiin ja he kaipasivat lisää tasapainoa mediaan lisäämällä positiivisia uutisia.

Totuudenmukaisuus. Luokanopettajaopiskelijat arvioivat, ettei positiivisille uutisille löydy tilaa uutisista huonomman viihdearvon vuoksi. Totuudenmukaisuutta pohtiessaan moni opiskelija koki uutisten kärjistävän ja muokkavan asioita omaksi edukseen. Tästä syystä ajateltiin, että totuudenmukaista kuvaa opettajan alasta ei synny median kautta. Wiio (2006) kuvailee tämän kaltaista ilmiötä median näyttämöksi, jossa lukijat ovat altistuneina median valitsemille ja tarjoamille tulkinnoille. Medialla on käytössään vallan muoto, jossa pystyy valitsemaan ja kehystämään muiden puhutteluja omaksi eduksi (Wiio, 2006). Tämän kaltaista valtaa ei muilla yhteiskunnan tahoilla ole. Shinen (2017) artikkelissa yli

puolet (56 %) australialaisista opettajista koki, että uutisointi opetusosalta on epä-reilua ja vääristynyttä, eikä kokonaisvaltaista tai totuudenmukaista.

Ammatti-identiteetti. Osa opiskelijoista koki uutisoinnin olevan yhteydessä omin käsityksiin alasta niin, että ne vaikuttivat myös oman ammatti-identiteetin kehittymiseen. Usea opiskelija mainitsi olevansa huolissaan tulevasta alastaan negatiivisen uutisoinnin vuoksi. Etenkin opiskelijat, joilla oli vähän kokemusta alalta esimerkiksi sijaisuuksien kautta miettivät sitä, jaksaisivatko työskennellä alalla, mikäli kaikki huolestuttava uutisointi siitä on totta. Opiskelijat kuvailivat huoltaan sanoilla ahdistus, huoli, pelko ja ”paineet pärjätä”. Osa mietti alanvaihtoa jo ennen alalle valmistumista ja toiset pohtivat pitäisikö alaa vaihtaa vielä tulevan työelämän aikana. Myös Sintosen & Rannan (2023) artikkelissa suurin osa (67 %) varhaiskasvatuksen opiskelijoista koki median uutisoinnin negatiivisesti vaikuttaneen heidän ajatuksiinsa työskennellä alalla, johon valmistuvat.

Tämän tutkimuksen tuloksissa etenkin luokanopettajaopiskelijat, joilla oli kokemusta opetusosalta tai suhteita alalla työskenteleviin olivat kuitenkin kriittisempiä uutisointia kohtaan, eivätkä antaneet sen suoraan vaikuttaa omaan käsitykseen alan todellisuudesta. He painottivat sitä, että oman kokemuksen mukaan ala on paljon muutakin kuin median luomaa mustavalkoista kuvaa. He tiedostivat alan haasteet, mutta ajattelivat myös, että alan positiiviset puolet tasapainottavat niitä. Vaikuttaisi siis siltä, että omalla työkokemuksella on vaikutusta käsitysten syntymiseen oman alan uutisoinnista.

Uutisointi mahdollistajana. Tuloksissa erona negatiivisiin käsityksiin nousivat käsitykset mediasta mahdollistajana. Tässä kategoriassa ajatukset uutisista olivat yleisesti ottaen positiivisempia ja toiveikkaampia kuin kahdessa muussa. Luokanopettajaopiskelijat käsittivät esimerkiksi median vaikutusvallan tärkeänä siksi, että alan ongelmista ja resurssipulasta tiedotetaan valtakunnallisesti. Opiskelijat uskoivat, että tällä tavoin asioihin voitaisiin tehdä muutoksia ja alan tilannetta kehittää positiivisempaan suuntaan. He pohtivat, että mikäli haastavista asioista ei uutisoida, ne jäävät herkästi piiloon ja ratkaisematta. Samankaltaisia tuloksia tuli esiin myös Sintosen & Rannan (2023) artikkelissa, jossa varhaiskasvatuksen opiskelijat kokivat uutisoinnin erittäin tärkeänä keinona jakaa tietoutta

alan ongelmista ja saada ratkaisuja niihin. Tämän tutkimuksen tuloksissa uutisointi nähtiin myös mahdollistajana vertaistuen löytämiselle. Ajateltiin, että opettajat, jotka kohtaavat haasteita työssään eivät koe olevansa niin yksin, jos lukevat mediasta myös muiden haasteista. Opiskelijat pohtivat, että tällä tavalla opettajat pystyvät pitämään yhtä ja tarjoamaan tukea toisille, jotka ovat samankaltaisessa tilanteessa.

Positiivisuutta löydettiin myös median tarjoamista representaatioista alalta. Opettajat nostivat esiin uutisia, joissa kehuaan opettajia ja ylistetään onnistumisia. Nämä uutiset nähtiin positiivisena representaationa omalta alalta. Opettajan ammattia koettiin kuvaavan tärkeänä ja henkisesti palkitsevana ammattina myös mediassa ja tämä oli opiskelijoiden mielestä ilahduttavaa vaihtelua. Näiden uutisten kautta käsitykset alasta vaikuttivat myös osan opiskelijan ammatti-identiteettiin siten, että heillä oli suurta ylpeyttä tulevasta alastaan ja he odottivat sitä innolla. Mielikuvat työyhteisöstä olivat positiivisia negatiivisista uutisista huolimatta ja opiskelijoilla oli uskoa oman alan sopivuudesta itselle. Opiskelijat näkivät median mahdollistajana siten, että positiiviset uutiset voisivat muuttaa yleistä mielikuvaa opettajista ja alasta ja niitä toivottiinkin enemmän negatiivisten uutisten rinnalle. Myös Shinen (2017) tutkimuksen tuloksissa opettajat ajattelivat, että positiivisten uutisten lisääminen kasvattaisi myönteisiä käsityksiä alasta ja täten vaikuttaisi positiivisesti myös alan vetovoimaan.

Vaikka suurin osa opiskelijoista koki, että media vääristää ja kärjistää uutisissa asioita opettajan alasta, näkivät päinvastoin osa opiskelijoista uutiset täysin totuudenmukaisena representaationa alan haasteista. Heistä oli tärkeää, että alalle hakeutuvilla on totuudenmukainen kuva siitä, millaisia haasteita he saattavat työssään kohdata. Yksi kuvaili tätä ”ruusunpunaisten lasien tiputtamisella” (vastaaja 46). Opiskelijat ajattelivat, että mikäli uutiset eivät nostaisi esiin alan haasteita, olisi uusille opettajille haastavampaa pystyä suhtautumaan yllättäviin ongelmiin työssään.

Lähdekriittisyys. Yksi opiskelijoista nosti luotettavuutta pohtiessaan esiin lähdekriittisyyden. Hän ajatteli, että tietyt uutislähteet kuten Ilta-Sanomat olivat epäluotettava lähde opettajan alan representaatioista. Tätä samaa ajattelivat

myös lukiolaiset Heikkisen ym. (2020) raportissa, jossa Ilta-Sanomien kaltaiset lehdet koettiin epäluotettavana lähteenä uutisoinnille opettajan alasta. Tässä tutkimuksessa 59 % opiskelijoista ilmoitti seuraavansa uutisointia iltapäivälehtien kautta vähintään viikoittain. Lisäksi esimerkiksi sosiaalisen median kautta uutisoinnin seuraaminen oli erittäin korkeaa ja jopa 98 % vastaajista ilmoitti seuraavansa uutisointia sitä kautta viikoittain. Voidaan siis olettaa, että mediankäyttötavoilla on tässä tutkimuksessa ollut yhteys siihen, miten uutisointi käsitetään ja millaisia mielikuvia se alalta luo.

Kokonaisuudessaan tutkimuksen tuloksissa kävi ilmi, että opiskelijoilla on hyvin erilaisia ja monisävyisiä tapoja käsittää opettajan ammatin uutisointia. Eroavaisuudet voivat johtua monesta asiasta kuten omasta kokemuksesta alalta tai erilaisista mediankäyttötavoista. Aiheet herättivät selvästi tunteita opiskelijoissa ja he kokivat tarvetta päästä puhumaan esimerkiksi turhautumisestaan mediaa kohtaan. Vaikuttaisi siis siltä, että opettajankoulutuksessa saattaisi olla aukko, jonka voisi täyttää mediakeskusteluilla ja yhteisillä pohdinnoilla ilmiöön liittyen. Tämä keskustelumahdollisuus voisi vaikuttaa positiivisesti tulevien opettajien valmiuksiin kohdata mediauutisointia omalta alaltaan ja tarkastella uutisia monenlaisista näkökulmista.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen ei nähdä voivan tuottaa koskaan täysin yleistettävää tietoa, koska se on aina ihmisten kokemusmaailmasta riippuvaista tulkintaa ja siitä on hyvin vaikea päästä lopputulokseen, josta kaikki olisivat yhtä mieltä (Jokinen, 2008). Sen sijaan tavoitteena onkin tarjota eettistä tietoa, jonka totuuden lukija pystyy itse määrittelemään tutkimuksen sisäisen johdonmukaisuuden kautta (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Hyvän tieteellisen käytännön osana pidetään tutkijan objektiivisuutta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023). Tutkija on aina osana tutkimuksen analyysia, koska tulokset muodostuvat tämän havaintojen ja johtopäätösten kautta (Fingerroos ym. 2022). Tutkijan on siis tärkeää tunnistaa omat mielipiteet, asenteet

ja ennakkokäsitykset tutkittavaan ilmiöön liittyen (Patton, 2015). Täysin objektiivisia havaintoja ei kuitenkaan uskota olevan olemassa, koska esimerkiksi käytetyt menetelmät ja käsitteet tutkimuksessa ovat tutkijan asettamia ja vaikuttavat tuloksiin (Tuomi & Sarajärvi, 2002). Tässä tutkimuksessa tutkittiin luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä oman alan uutisoinnista. Aihe on siis sellainen, johon itselläni alan opiskelijana on myös omat käsitykseni ja mielipiteeni. Olen itse seurannut uutisointia opettajista ja havainnut niiden olevan usein negatiivissävytteisiä. Tärkeää oli tutkimuksen kannalta siis siirtää sivuun omat näkemykset ja ennakkokäsitykset aiheesta, jotta aineiston pystyi vastaanottamaan mahdollisimman objektiivisesti ja sitä pystyi analysoimaan puolueettomasti. Tämä huomioitiin koko tutkimuksen ajan. Esimerkiksi jo tutkimuksen alkuvaiheessa kyselylomakkeen kysymykset muotoiltiin vastaamaan tutkimuskysymyksiin, eikä omien ennako-oletusten mukaisesti. Lisäksi aineistosta nostettiin esiin useita erilaisia näkemyksiä ilmiöön liittyen käsitysten kirjon havainnollistamiseksi.

Tutkimuksen kyselylomakkeeseen saatiin 49 tutkimukseen mukaan hyväksyttyä vastausta. Tämän kokoinen otanta mahdollistaa kattavan aineiston ja monipuolisen käsitysten kirjon ilmiöön liittyen. Tutkimukseen osallistuneita kuvattiin anonymisti, mutta kattavasti siten, että lukija saa hyvän kokonaiskuvan otoksesta. Tämä vaikuttaa positiivisesti tutkimuksen uskottavuuteen (Tuomi & Sarajärvi, 2009). Kyselylomake mahdollisti myös otannan laajemmalta alueelta kuin vain yhdeltä paikkakunnalta. Näin tutkimukseen saatiin näkemyksiä ilmiöön useasta yliopistosta ympäri Suomen. Kyselylomakkeen kysymykset aseteltiin myös siten, että ne eivät olettaneet mitään tietynlaista vastausta, vaan opiskelijat saivat hyvin avoimesti kirjoittaa ajatuksistaan aiheisiin liittyen.

Kyselylomakkeeseen aineistonkeruumenetelmänä liittyi kuitenkin myös haasteita, jotka täytyy luotettavuutta pohtiessa ottaa huomioon. On ensinnäkin mahdotonta valvoa sitä, että ainoastaan luokanopettajaopiskelijat ovat vastanneet kyselyyn. Vaikka tätä pyrittiin varmistamaan sillä, että kyselylomake jaettiin opiskelijoille ainejärjestöjen sähköpostilistojen kautta, on otettava huomioon se, että nettilinkin voi jakaa kelle tahansa. Lisäksi kyselylomake ei tarjoa mahdollisuuksia kysymysten laajentamiseen tai tarkentamiseen esimerkiksi vastausten

perusteella (Patton, 2015). Vastaajien huolellisuutta on myös vaikea kontrolloida ja aineisto koostuikin hyvin erimittaisista vastauksista kysymyksiin. Positiivista oli kuitenkin huomata, että suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista oli paljon sanottavaa ilmiöön liittyen ja näin ollen ”vajailta” vastauksilta vältyttiin lähes kokonaan. Kaksi vastausta jouduttiin hylkäämään, koska vastaajat jättivät avoimet kysymykset täysin tyhjiksi.

Fenomenografiaa tutkimusmetodinä on myös tarkasteltava luotettavuuden näkökulmasta. Tutkimuksen reliabiliteetti määräytyy osittain siitä, kuinka metodologialle ominaisesti tutkimusta on toteutettu ja kuinka läpinäkyvää lukijalle analyysin vaiheet ja menetelmät ovat (Huusko & Paloniemi, 2006). Tässä tutkimuksessa pyrittiin mahdollisimman avoimesti ja kuvioita apuna käyttäen havainnollistamaan fenomenografisen analyysin vaiheet ja kuinka niitä toteutettiin tässä tutkimuksessa. Luotettavuuden kannalta olennaista fenomenografiassa on tutkijan uskollisuus sekä aineiston käsitysten eroavaisuuksille että kategorioiden keskinäisille eroille (Huusko & Paloniemi, 2006). Tämä tarkoittaa esimerkiksi erilaisten käsitysten huomioimista aineistossa ja näiden edustamista analyysivaiheissa sekä kategorioiden sisällöllisten erojen luomista. Tässä tutkimuksessa käytettiin paljon aikaa merkitysyksikköjen ja kategorioiden luomiseen, jotta kaikki erilaiset tavat käsittää tutkittavaa ilmiötä tuli ilmi. Tutkimuksessa muodostettujen kategorioiden validiutta voidaan osoittaa myös empiirisellä ankkuroinnilla, eli haastatteluaineistosta poimittujen lainausten liittämällä tulosten yhteyteen (Ahonen, 1994). Tämän tutkimusten tulosten ohessa hyödynnettiin jokaisessa kategorian kohdassa useita lainauksia, jotka tukivat tutkimuksen löydöksiä.

Luotettavan tutkimuksen piirteisiin kuuluu myös tutkimuksen siirrettävyys ja vastaavuus aiempiin tutkimustuloksiin. Tämänkaltaista tutkimusta luokanopiskelijaopiskelijoiden käsityksistä oman alan uutisoinnista ei olla Suomessa aiemmin tutkittu. Tutkimus tuo siis uudenlaista tietoa kentälle tästä ilmiöstä. Aiemmin on kuitenkin tutkittu Australiassa virassa toimivien luokanopettajien (Shine, 2017) sekä Suomessa alaa harkitsevien lukiolaisten käsityksiä ilmiöstä (Heikkinen ym. 2020). Lisäksi samankaltainen fenomenografinen tutkimus

on toteutettu varhaiskasvatuksen opiskelijoiden mediakäsityksiä tutkien (Sintonen & Ranta, 2023). Tämän tutkimuksen tulokset olivat luonteeltaan monilta osin samanlaisia kuin näissä tutkimuksissa, mutta tarjosivat myös uusia näkökulmia aiheeseen. Koska tutkimus on toteutettu Suomessa, eivät tulokset ole suoraan siirrettävissä ulkomaille. Esimerkiksi Suomessa mediaan luotetaan verrattain paljon, kun taas useissa länsimaissa tutkimukset ovat osoittaneet median kärsvän luottamuskriisistä (Ojala & Matikainen, 2022). Lisäksi laadullisen tutkimuksen tulokset ovat aina siihen tutkimukseen sidonnaisia ja tutkijan tulkintojen varassa luotuja. Tutkimuksen tuloksia ei voida siis yleistää, mutta ne voivat tuoda uusia näkökulmia ja tietoa kentälle siitä huolimatta.

5.3 Jatkotutkimukset

Tässä tutkimuksessa tutkin fenomenografisella lähestymistavalla luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä opettajan ammatin uutisoinnista. Tutkimusprosessin aikana esille nousi ajatuksia, jotka voisivat olla jatkotutkimusten kannalta hedelmällisiä.

Tämä tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella. Lomake mahdollisti laajan otannan, mutta mahdollisuuksia kysyä täydentäviä lisäkysymyksiä ei ollut. Tulevissa tutkimuksissa aihetta voitaisiin tutkia esimerkiksi yksilöllisten haastattelujen kautta, jossa käsityksiin pääsisi syvemmin käsiksi. Tämä mahdollistaisi ilmiön tutkimista vielä syvemmin ja käsityksiä voisi vielä laajentaa tutkijan antamalla tarkentavilla apukysymyksillä. Kyselylomakkeella oli mahdotonta kontrolloida sitä, millä tavoin tutkijat esimerkiksi ymmärsivät kysymyksen, tai mitä sillä pyrittiin käsittelemään. Haastattelu mahdollistaisi sen, että jokaista tutkittavaa ohjattaisiin samalla tavalla ja tutkija tietäisi, että keskustelun aiheet pysyvät samana. Myös esimerkiksi ryhmähaastattelu voisi tarjota hyvin mielenkiintoista ajatusten vaihtoa ja keskustelua. Ilmiö selvästi puhututti opiskelijoita ja heillä oli siitä paljon tunnerikkaita mielipiteitä ja ajatuksia. Näiden pohtiminen yhdessä muiden kanssa samassa tilassa voisi tarjota hedelmällistä aineistoa lisätutkimuksille.

Lisäksi tutkimus, jossa haastateltaisiin laajamittaisemmin esimerkiksi alalle hakeutuvia, alaa opiskelevia, alalle juuri valmistuneita ja alalla pitkään työskennelleitä voisi tuottaa hyvin mielenkiintoisia aineistoa ja näkemysten syvyyseroja. Tässä tutkimuksessa eroavaisuuksia opiskelijoissa löytyi lähinnä sijaisuuksien kautta kertyneen kokemuksen kautta. Jo tämä eroavaisuus kokemuksesta osoitti eroja siinä, miten uutisten käsitettiin vaikuttavan esimerkiksi omaan ammatti-identiteettiin. Täten voidaan olettaa, että tutkiessa samassa kontekstissa eri vaiheessa uraa olevia opettajia ja alalla johtotehtävässä olevia ammattilaisia, voitaisiin saada hyvin erisyvyisiä näkökulmia samalle ilmiölle. Alaa opiskelemaan hakeutuvat nuoret ovat luultavasti herkempiä uutisoinnin vaikutusvallelle, koska omaa tietämystä alasta on lähinnä vain oppilaan näkökulmasta. Sen sijaan pitkään alalla työskennelleiden näkemykset uutisoinnista voivat olla kriittisempiä ja he saattavat tarjota näkemyksiä asioihin myös oman kokemuksensa pohjalta. Rehtorit saattavat katsoa asioita myös hallinnollisesta näkökulmasta ja poimia uutisoinnista ajatuksia, joita muut eivät välttämättä osaa nostaa esille.

Tutkimuksen siirrettävyyden kannalta olisi mielenkiintoista tutkia vertailevalla tutkimuksella sitä, miten luokanopettajaopiskelijat eri maissa käsittävät uutisoinnin omasta alasta. On kuitenkin huomioitava, että mediakulttuuri on erilaista jokaisessa maassa ja luottamus mediaa kohtaan vaihtelee suuresti. Näin ollen suoraa siirrettävyyttä ei tälläkään tavalla saataisi. Tutkimus tarjoaisi kuitenkin mahdollisuuksia tarkastella samaa ilmiötä eri konteksteissa ja koulutuskulttuureissa. Aihe on tärkeä niin yhteiskunnallisesti kuin maailmanlaajuisestikin. Aiemmissa tutkimuksissa on jo todettu, että ulkomailla ei olla tyytyväisiä opettajien saamaan mediarepresentaatioon (Shine, 2012). Tutkimus, jossa vertaillaan eri maiden luokanopettajaopiskelijoiden käsityksiä oman alan uutisoinnista voisi auttaa kehittämään mahdollisuuksia opiskelijoille ja opiskelemaan hakeutuville saada monipuolisia näkemyksiä opettajan alalta median ulkopuoleltakin.

Tutkimuksessa havaittiin, että opiskelijoilla on hyvin vahvoja näkemyksiä uutisoinnista ja ilmiö on hyvin ajankohtainen. Medialla on tutkitusti suuri vaikutusvalta mielipiteiden ja käsitysten muodostumiselle (McCombs & Valenzuela,

2020) ja tässäkin tutkimuksessa oli selvää, että uutisointi on jossain määrin vaikuttanut tulevien opettajien käsityksiin opettajan alasta. Täten ilmiön voidaan nähdä olevan myös yhteiskunnallisesti merkittävä. Tätä ilmiötä olisi mielenkiintoista tutkia syvemmin esimerkiksi ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta. Etenkin opiskelijat, joilla ei ollut vielä kokemusta alalta esimerkiksi sijaisuuksien kautta kokivat uutisoinnin vaikuttavan ammatti-identiteettiin negatiivisesti. Mikäli epävarmuutta omaa alaa kohtaan syntyy jo opintovaiheessa uutisoinnin vuoksi, olisi tärkeää miettiä pitäisikö opintoihin sijoittaa koulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia keskustella median vaikutusvallasta yhdessä oppilastovereidensä sekä alalla työskentelevien kanssa.

LÄHTEET

- Abbasi, N. A., & Huang, D. (2020). Digital media literacy: Social media use for news consumption among teenagers in Pakistan. *Global Media Journal*, 18(35), 1-7.
- Ahonen, S. (1994). Fenomenografinen tutkimus. Teoksessa: L. Syrjälä, S. Ahonen & E. Syrjäinen (toim.) *Laadullisen tutkimuksen työtapoja*. Helsinki: Kirjayhtymä Oy, 113-160.
- Alhamdan, B., Al-Saadi, K., Plessis, A., Hamid, O. & Honan, E. (2014). Media representation of teachers across five countries. *Comparative Education*, 50:4, 490-505. DOI: [10.1080/03050068.2013.853476](https://doi.org/10.1080/03050068.2013.853476)
- Aldridge, J. & Christensen, L. (2008) Among the Periodicals: Globalization and Education. *Childhood education*, 85:1, 64-66 DOI: [10.1080/00094056.2008.10523064](https://doi.org/10.1080/00094056.2008.10523064)
- Armstrong, C.L., McAdams, M.J. & Cain, J, (2015) What is news? Audiences may have their own ideas. *Atlantic Journal of Communication*, 23(2), 81-98
- Barthe, E., Lone, M. & Lateano, T. (2013). Commercializing success: the impact of popular media on the career decisions and perceptual accuracy of criminal justice students. *Teaching in Higher Education*. 18:1, 13-26. DOI: [10.1080/13562517.2012.694099](https://doi.org/10.1080/13562517.2012.694099)
- Bergström, A., & Jervelycke Belfrage, M. (2018). News in social media: Incidental consumption and the role of opinion leaders. *Digital journalism*, 6(5), 583-598.
- Cohen, J. (2010). Teachers in the news: a critical analysis of one US newspaper's discourse on education, 2006-2007. Taylor & Francis online. DOI: <https://doi.org/10.1080/01596300903465450>
- Day, C. & Smethem, L. (2009) The effects of reform: Have teachers really lost their sense of professionalism? *Journal of educational change*, 10, 141-157.
- Eezy Valmennuskeskus. (ei pvm.). Kasvatusalan hakijamäärät 2023 <https://valmennuskeskus.fi/kasvatustiede-ja-opettajankoulutus/kasvatusalan-hakijamaarat/#:~:text=Ensisijaisia%20haki>

[joita%20t%C3%A4n%C3%A4%20kev%C3%A4%C3%A4n%C3%A4%20oli,yhteens%C3%A4%20i%C3%A4hes%205%20300%20hakijaa.](#)

Erss, M., & Kalmus, V. (2018) Discourses of teacher autonomy and the role of teachers in Estonian, Finnish and Bavarian teacher's newspapers in 1991-2010. *Teaching and teacher education*, 76, 95-105.

<https://doi.org/10.1016/j.tate.2018.08.003>

Fetherston, T., & Lummis, G. (2012). Why Western Australian secondary teachers resign. *Australian Journal of Teacher Education*, 37(4), 1-20.

Fingerroos, O., Kajander, K. & Lappi, T-R. (2022) Kulttuurien tutkimuksen menetelmät. Helsinki: Finnish literature society DOI:

<https://doi.org/10.21435/tl.274>

Fingerroos, O., & Kokko, M. (2022). Tutkimusetiikka ja hyvä tieteellinen käytäntö. *Kulttuurien tutkimuksen menetelmät*.

Hanushek, E. Valuing Teachers: How much is a good teacher worth? (2011) *Education Next*. 11(3) pp. 40-45

Heikkinen, H., Utriainen, J., Markkanen, I., Pennanen, M., Taajamo, M. & Tynjälä, P. (2020) Opettajankoulutuksen vetovoima. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. 2020:26 Loppuraportti. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopisto

Helsingin yliopisto. (ei pvm.). Kasvatusalan valintayhteistyöverkosto.

<https://www.helsinki.fi/fi/verkotot/kasvatusalan-valintayhteistyoverkosto/hakeminen/tilastot>

Huusko, M., & Paloniemi, S. (2006). Fenomenografia laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. *Kasvatus*, 37(2), 162-173.

Jansson, K. (18.2.2020) Ylen kysely: huumeet näkyvät kouluissa yhä enemmän, eikä poliisi ehdi avuksi – Nikke, 22: "Kukaan ei kertonut, että huumeista voi päästä eroon". *Yle nettiarkisto* <https://yle.fi/a/3-11212255>

Jones, P. (2007) Education and world order. *Comparative Education*, 43:3. 325-337. DOI: [10.1080/03050060701556273](https://doi.org/10.1080/03050060701556273)

Kauta, J. (10.9.2023) Hän ei ole turvassa. *Yle nettiarkisto*.

<https://yle.fi/a/74-20048619>

- Karo, L. (22.9.2023) Lapset ja nuoret kertovat nyt itse sen, mitä aikuisten pitäisi ymmärtää koulukiusaamisesta. *Yle nettiarkisto*. <https://yle.fi/a/74-20050557>
- Karppinen, K., Jäänsaari J. & Kivikiuru, U. (2010) Media ja valta kansalaisten silmin. Forskningsinstitutet
- Kazi, A. & Akhlaq, A. (2017) Factors effecting students career choice. *Journal of research in Education*. Dec 2017, Vol., No 2, pp 187-196
- Ketonen, P. (2023) Tulevien opettajien päämäärät työlleen ovat itsekeskeisiä – tästä syystä siitä voi olla huolissaan. *Yle uutiset*, 4.5.2023 (luettu 4.10.2023)
- Kettunen, J. (2021). Fenomenografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>. [Viitattu 23.1.2024.]
- Kettunen, J. & Tynjälä, P. (2018). Applying phenomenography in guidance and counselling research. *British Journal of Guidance & Counselling*. 46 (1), 1-11. doi:10.1080/03069885.2017.1285006
- Khalaf Alghamdi, A. (2021). Pre-service teachers' reflections on teaching images in Saudi media. *Teacher Development*, 25(2), 155- 177. <https://doi.org/10.1080/13664530.2021.1876160>
- Korpela, H. (2019) Luokanopettajakoulutukseen hakevien määrä romahti, mutta opettajapulaa ei vielä ole näköpiirissä. *Helsingin Sanomat*, 30.5.2019 (luettu 10.10.2023)
- Kosonen, L. (1.12.2023) Miksi vanhempi räyhää opettajalle? Tutkijoiden mukaan tunteenpurkauksia omalla naamalla ei enää arastella missään kanavassa. *Yle nettiarkisto*. <https://yle.fi/a/74-20063148>
- Kröger, T. (2.10.2023) Ei mitään rajaa. *Yle nettiarkisto*. <https://yle.fi/a/74-20051968>
- Lapinoja, K-P. (2006) Opettajan kadonnutta autonomiaa etsimässä. Chydenius-instituutin tutkimuksia 2/2006
- Lappalainen, T. (2018). Ammatit ykkösestä viimeiseen. *Suomen Kuvalehti* 1.6.2018. <https://suomenkuvalehti.fi/kotimaa/onko-ammattisi-nousussa->

[vai-laskussa-katso-mita-ammatteja-suomi-arvostaa-ja-mita-ei/?shared=1023830-bd962598-1](#) (Luettu 10.10.2023)

- Malik, M. M., Cortesi, S., & Gasser, U. (2013). The challenges of defining 'news literacy'. Berkman Center Research Publication, (2013-20).
- Matikainen, J. (2015). Uusi mediasukupolvi? *Aikuis-kasvatus*, 35(3), 164–176.
<https://doi.org/10.33336/aik.94143>
- Marton, F. (1981). Phenomenography – describing conceptions of the world around us. *Instructional science*, 10, 177-200.
- Marton, F. (1988) Phenomenography: Exploring different conceptions of reality. Teoksessa D. M. Fetterman. *Qualitative approaches to evaluation in education: The silent scientific revolution*. New York: Praeger, 176-205
- McCombs, M. & Valenzuela, S. (2020) *Setting the Agenda: Mass Media and Public Opinion*. John Wiley & sons.
- Mockler, N. (2018). Discourses of teacher quality in the Australian print media 2014–2017: a corpus-assisted analysis. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 1–17.
<https://doi.org/10.1080/01596306.2018.1553849>
- Ojala, M. & Matikainen, J. (2022) Heikentyntä vai eriytyntä? Suomalaisten luottamus uutismediaan. *Media & viestintä* 45 (2022): 1, 44-67
- Opetushallitus. (4.11.2022) Koulutuksen kustannukset jatkavat kasvuaan – kustannukset nousivat merkittävästi vuonna 2021. Luettu 4.11.2023
<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/koulutuksen-kustannukset-jatkavat-kasvuaan-kustannukset-nousivat-merkittavasti-vuonna>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practise* (4. painos). Sage Publications.
- Paloniemi, S. & Huusko, M. (2016) Fenomenografia ja variaatioteoria aikuiskasvatustieteen tutkimuksessa. *Aikuiskasvatus*, 36(2), 119-121.
<https://doi.org/10.33336/aik.88486>
- Punakallio, E. & Dervin, F. (2015). The best and most respected teachers in the world? Counternarratives about the 'Finnish miracle education' in the press. *Power and education*. Vol. 7(3) 306–321

- Puurunen, T. (21.11.2023) Tällaista on oppilaiden salakuvaaman opettajan arki. *Yle nettiarkisto*. <https://yle.fi/a/74-20060520>
- Raitio, R. (22.1.2024) Vartija on kallis ja vähän käytetty ratkaisu kouluväkivaltaan – vahtimestari tietää, että ”vartija” voi provosoida jo sanana. *Yle nettiarkisto*. <https://yle.fi/a/74-20069510> ..
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>. (Viitattu 2.1.2024.)
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2009). Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV: Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja (Toinen vedos.). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto Tampereen yliopisto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html> (Viitattu 5.12.2023)
- Saleem, N., Hanan, M., Saleem, I. & Shamshad, R. (2014) Career selection: Role of Parent’s Profession, Mass Media and Personal Choice. *Bulletin of Education and Research*. Dec 2014, Vol. 36, No. 2 pp. 25-37
- Shine, K. & O’Donoghue, T. (2012) Teacher representation in news reporting standardised testing: A case study from Western Australia. Taylor & Francis Online. <https://doi.org/10.1080/03055698.2013.767186>
- Shine, K. (2017). ‘Everything is negative’: Schoolteachers’ perceptions of news coverage of education. *Journalism*, 2020; 21(11), 1694–1709. <https://doi.org/10.1177/1464884917743827>
- Socket, H. (1993) *The Moral Base of Teacher Professionalism*. Teachers College Press.
- Tuhkanen, M. (24.11.2023) Vapetus riistäytyi käsistä kouluissa – Lahdessa on jopa jouduttu rajoittamaan oppilaiden vessakäyntejä. *Yle nettiarkisto* <https://yle.fi/a/74-20061618>
- Tuomi, J., & Sarajarvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Turun yliopisto. (ei pvm.). Hakijatilastot.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMjlkZGFhNTAtZmNiYS00OTI0LWI5NjQtZGRiODkxMjU0ZDkzliwidCI6ImU3ODg5YmJkLTdjZDgtNGVIZS05ZDA3LTE4ZDA1ZjlmNDhjMSIsImMiOjh9>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023

Tynjälä, P. (2004). Asiantuntijuus ja työkuulttuurit opettajan ammatissa. *Kasvatus* 35 (2), 174-190

Weber, S.J., & Mitchell, C. (1995). *That's Funny You Don't Look Like a Teacher!: Interrogating Images, Identity and Popular Culture*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203453568>

Wiio, J. (2006.) Media uudistuvassa yhteiskunnassa. Median muuttuvat pelisäännöt. Sitran raportteja 65

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen kyselylomake

1. Olen lukenut ja hyväksynyt tietosuojailmoituksen
 - kyllä
 - en

2. Yliopisto, jossa opiskelet
 - Jyväskylän yliopisto
 - Lapin yliopisto
 - Tampereen yliopisto
 - Turun yliopisto
 - Joku muu. Mikä? _____

3. Arvioi opintojesi valmiusastetta
 - 0-25 % tehty
 - 25-50 % tehty
 - 50-75 % tehty
 - 75-100 % tehty

4. Aiempi kokemuksesi luokanopettajan työstä (esim. sijaisuuksien kautta)
 - ei lainkaan kokemusta
 - alle 1kk
 - alle 6kk
 - 6kk - 1 v
 - 1-2 v
 - Yli 2 v

5. Seuraatko luokanopettajan alaan liittyvää uutisointia?

- en koskaan
- harvoin
- välillä
- säännöllisesti

6. Kuinka usein käytät seuraavia uutismedioita uutisten seuraamiseen?

	Päivittäin	Viikoittain	Harvemmin	En koskaan
Sanomalehdet (myös verkossa) *	☐	☐	☐	☐
Iltapäivälehdet (myös verkossa) *	☐	☐	☐	☐
Aikakauslehdet (esim. Tiede) *	☐	☐	☐	☐
Yleisradion verkkosivut (myös YleAreena) *	☐	☐	☐	☐
Televisio *	☐	☐	☐	☐
Radio *	☐	☐	☐	☐
Pikaviestisovellukset (esim. WhatsApp) *	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media *	☐	☐	☐	☐
Podcastit *	☐	☐	☐	☐
Kaupalliset videopalvelut (esim. Youtube) *	☐	☐	☐	☐
Keskustelufoorumit *	☐	☐	☐	☐
Joku muu, mikä? <input style="width: 200px; height: 20px;" type="text"/>	☐	☐	☐	☐

7. Millaisena opettajan ammattia kuvataan uutismediassa? Kerro mahdollisimman kattavasti.

8. Esitetäänkö opettajan ammatti uutismediassa mielestäsi totuudenmukaisena?

9. Millaisia ajatuksia opettajia käsittelevä uutisointi on sinussa herättänyt? Voit pohtia asiaa esim. alan houkuttelevuuden/työn arvostuksen näkökulmasta.

10. Vapaa sana. Tähän voit lisätä aiheeseen liittyviä ajatuksiasi.